

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2020

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ
ΤΙΣ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ - ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ**

Συντάκτες

Μαρία Μουσουράκη, Γραμματέας ΟΕΥ Γ'
Ευστράτιος Κανέλλης, ΠΕ Α' Διοικητικού- Οικονομικού

Βερολίνο, Ιούνιος 2021

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ - ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ .. 3

A.1 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ	3
A.2 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	3
A.3 ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ-ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ	3
A.4 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ.....	3
A.5 ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ.....	4
A.5.1. Τηλεοπτικοί – Ραδιοφωνικοί Σταθμοί.....	4
A.5.2. Τύπος.....	4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ..... 4

B.1 ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	4
B.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	6
B.2.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ).....	6
B.2.2 Τομείς οικονομικής δραστηριότητας.....	8
B.2.2.1 Αγροτικός Τομέας.....	8
B.2.2.2 Βιομηχανία- Βιομηχανική Παραγωγή	8
B.2.2.3 Υπηρεσίες	8
B.2.3 Πληθωρισμός	8
B.2.4 Ιδιωτική, Δημόσια Δαπάνη και Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου (τρέχουσες τιμές).....	9
B.2.5 Αγορά Εργασίας - Αμοιβές	9
B.2.6 Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας 2020.....	9
B.2.7 Κρατικός Προϋπολογισμός - Δημόσιο Χρέος.....	15
B.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ 2021 ΚΑΙ ΤΟ 2022.....	15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ 16

Γ.1 ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΓΑΘΩΝ	16
Γ.1.1 Ελληνικές εξαγωγές στη Γερμανία το 2020	18
Γ.1.1.1 Κυριότερες κατηγορίες	18
Γ.1.1.2 Κυριότερα προϊόντα	20
Γ.1.2 Εισαγωγές στην Ελλάδα από Γερμανία το 2020	21
Γ.1.2.1 Κυριότερες κατηγορίες	21
Γ.1.2.2 Κυριότερα προϊόντα	22
Γ.2 ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	23
Γ.3 ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ	25
Γ.4 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	26
Γ.5 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	26
Γ.5.1 Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα.....	26
Γ.5.2 Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία	28
Δ.5.3 Προτάσεις Προσέλκυσης Επενδύσεων.....	30
Γ.6 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	30
Γ.6.1 Τουριστικός Κλάδος στη Γερμανία.....	30
Γ.6.2 Εισερχόμενος Τουρισμός στην Ελλάδα από Γερμανία	32
Γ.6.3 Προτάσεις Ενίσχυσης Τουριστικών Ροών	35
Γ.7 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ/ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ..... 37

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ..... 38

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	38
----------------------------	----

Α.1 Στοιχεία Γεωγραφίας

Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας καταλαμβάνει έκταση 357.022 χλμ². Αποτελεί την 7^η μεγαλύτερη χώρα της ευρωπαϊκής ηπείρου και την 4^η σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνορεύει με: Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Δανία, Ελβετία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Τσεχία. Βρέχεται από τη Βόρεια και τη Βαλτική Θάλασσα.

Α.2 Πληθυσμός- Δημογραφικά Στοιχεία

Ο πληθυσμός της Γερμανίας, σύμφωνα με στοιχεία 2020 (31.03), διαμορφώθηκε σε 83,19 εκατ., από 83,02 εκατ. στις 31.12.2018. Επί του συνόλου του πληθυσμού οι αλλοδαποί ανέρχονταν σε 10,54 εκατ. (έναντι 10,09 εκατ. το 2018), ενώ οι κάτοικοι με μεταναστευτικές καταβολές σε 21,2 εκατ. (25% του πληθυσμού), σημειώνοντας αύξηση κατά 1,8%, η πλειονότητα των οποίων προέρχεται από Τουρκία (περίπου 1,46 εκατ. ή 12,8% επί του συνόλου), Πολωνία (866. 690 ή 7,6% επί του συνόλου) και Συρία (818.460 ή 7,2% επί του συνόλου).

Διοικητικά, η Γερμανία διαιρείται σε 16 ομόσπονδα κρατίδια. Η πρωτεύουσα της χώρας το Βερολίνο, με άνω των 3,68 εκατ. κατοίκους, αποτελεί τη μεγαλύτερη σε πληθυσμό πόλη της Γερμανίας. Ακολουθούν: Αμβούργο (1,9 εκατ.), Μόναχο (1,5 εκατ.), Κολωνία (1,1 εκατ.) και Φραγκφούρτη (730.000) κατοίκους.

Η συγκέντρωση και πυκνότητα του πληθυσμού παρουσιάζει ανομοιογένεια, με ορισμένα γεωγραφικά διαμερίσματα έντονα πυκνοκατοικημένα και άλλα αραιοκατοικημένα. Το κρατίδιο της Βορείου Ρηνανίας-Βεσφαλίας, επί παραδείγματι, με σχεδόν 18 εκατ. κατοίκους (στοιχεία 2019), αποτελεί, διαχρονικά, την πλέον πολυπληθή περιφέρεια της Γερμανίας (17,93 εκατ.) και έντονα πυκνοκατοικημένη, με 526 κατ. ανά χλμ², ωστόσο υπολείπεται αισθητά των πόλεων-κρατιδίων, Βερολίνου (4.090 κάτ./χλμ²), Αμβούργου (2.438 κάτ./χλμ²) και Βρέμης (1.629 κάτ./χλμ²). Γενικότερα, η μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού σημειώνεται στα οικονομικά εύρωστα κρατίδια, ήτοι Β. Ρηνανίας-Βεσφαλίας (17,93 εκατ.), Βαυαρίας (13,13 εκατ. κάτ.) και Βάδης-Βυρτεμβέργης (11,12 εκατ.).

Α.3 Πολιτικό Σύστημα-Πολίτευμα

Το πολίτευμα της Γερμανίας είναι Ομοσπονδιακή Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Από 19.03.2017 Ομοσπονδιακός Πρόεδρος της χώρας είναι ο Dr. Frank-Walter Steinmayer και από τον Νοέμβριο του 2005 Καγκελάριος της Γερμανίας η κα Angela Merkel. Το Κοινοβούλιο απαρτίζεται από 709 βουλευτές. Κατανομή εδρών των κομμάτων στο Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο (Ομοσπονδιακές εκλογές 24.09.2017): Χριστιανοδημοκρατική Ένωση (CDU)/Χριστιανοκοινωνική Ένωση (CSU) 246 έδρες, Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (SPD) 153 έδρες, Εναλλακτική για τη Γερμανία (AfD) 94 έδρες, Ελεύθεροι Δημοκράτες (FDP) 80 έδρες, Αριστερά (Die Linke) 69 έδρες και Πράσινοι (Die Grünen) 67 έδρες.

Οι επόμενες ομοσπονδιακές βουλευτικές εκλογές πρόκειται να λάβουν χώρα Σεπτέμβριο 2021.

Α.4 Νομοθετική Εξουσία

Ασκείται από δύο όργανα: Την Ομοσπονδιακή Βουλή (Bundestag) και το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο (Bundesrat). Τα μέλη της Ομοσπονδιακής Βουλής εκλέγονται απ' ευθείας από το λαό, ενώ τα μέλη του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου απαρτίζουν εκπρόσωποι των εκλεγμένων Κυβερνήσεων των Ομοσπονδιακών Κρατιδίων.

A.5 Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

A.5.1. Τηλεοπτικοί – Ραδιοφωνικοί Σταθμοί

Δημόσιοι Τηλεοπτικοί Σταθμοί: Πρώτο (ARD) και Δεύτερο (ZDF) πρόγραμμα, παγερμανικής εμβέλειας, ενώ σε επί μέρους Ομοσπονδιακά Κρατίδια εκπέμπουν οι περιφερειακοί σταθμοί: RBB (Βερολίνο-Βραδεμβούργο), NDR (Σλέσβιχ-Χόλσταιν, Αμβούργο, Κάτω Σαξονία, Μεκλεμβούργο-Δυτ. Πομμερανία), SWR (Βάδη-Βυρτεμβέργη, Ρηνανία), MDR (Σαξονία, Θουριγγία), HR (Εσση) και «Bayerischer Rundfunk» (Βαυαρία). Η «Deutsche Welle» διαθέτει ραδιόφωνο, τηλεόραση και ηλεκτρονική σελίδα και εκπέμπει σε 30 γλώσσες, μεταξύ των οποίων και στα ελληνικά. Το «DeutschlandRadio», μέσω των προγραμμάτων «DeutschlandFunk», «DRadio Wissen» και «DeutschlandRadio Kultur», αποτελεί το μοναδικό παγερμανικής εμβέλειας ραδιοφωνικό σταθμό με ειδησεογραφικό και ενημερωτικό χαρακτήρα. Σημαντικότερα ιδιωτικά τηλεοπτικά Μέσα: RTL, SAT 1, Pro7, Kabel, N-TV, Vox κ.α.

A.5.2. Τύπος

Ο χώρος των έντυπων ΜΜΕ στη Γερμανία έχει αναδιαρθρωθεί, με πολλές συγχωνεύσεις και παύσεις λειτουργίας Μέσων, ακολουθώντας τις σύγχρονες τάσεις που επιβάλλουν τη διαδικτυακή παρουσία και την πρόσβαση στο ηλεκτρονικό περιεχόμενο με συνδρομή.

Όλα τα έντυπα, εφημερίδες και περιοδικά, διαθέτουν ηλεκτρονική σελίδα, καθώς και εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα ή tablets. Κυκλοφορούν περισσότερες από 300 καθημερινές εφημερίδες, μεταξύ των οποίων οι μεγάλης κυκλοφορίας «Die Welt», «Süddeutsche Zeitung», «Bild», «Frankfurter Allgemeine Zeitung», καθώς και οι εφημερίδες οικονομικής ειδησεογραφίας «Handelsblatt» και «Wirtschaftswoche». Σε εβδομαδιαία βάση κυκλοφορεί η εφημερίδα «Die Zeit» και τα ειδησεογραφικά περιοδικά «Der Spiegel» και «Focus».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

B.1 Γενική Επισκόπηση

Η Γερμανία, με Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) €3.336 δις το 2020 (-3,3% σε σύγκριση με το 2019) αποτελεί τη μεγαλύτερη εθνική οικονομία στην ΕΕ και την 4^η παγκοσμίως, μετά από ΗΠΑ, Κίνα και Ιαπωνία. Είναι, επίσης η 3^η μεγαλύτερη εξαγωγική δύναμη στον κόσμο, μετά από Κίνα και ΗΠΑ. Διαθέτει ισχυρή βιομηχανική βάση, τεχνολογική υπεροχή, εξωστρέφεια και υψηλή εσωτερική ζήτηση. Ιδιαίτερος ο ανεπτυγμένος δευτερογενής τομέας, δια της παραγωγής βιομηχανικών προϊόντων υψηλών προδιαγραφών, αλλά και ο τριτογενής τομέας παροχής υπηρεσιών, αποτελούν το θεμέλιο της οικονομίας της Γερμανίας, ενώ συγκριτικά μικρή συμμετοχή στην οικονομική δραστηριότητα καταλαμβάνει η παραγωγή πρώτων υλών και αγροτικών προϊόντων.

Το 2020, μετά από μία δεκαετή φάση ισχυρής ανάπτυξης, η γερμανική οικονομία επλήγη από μια βαθιά ύφεση, παρόμοια με τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση των ετών 2008/2009. Το ξέσπασμα της πανδημίας του κορωνοϊού στις αρχές του 2020, καθώς και των επιβληθέντων συνεπακόλουθων περιορισμών στις μετακινήσεις προσώπων και αγαθών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους οδήγησαν σε μείωση του ΑΕΠ της χώρας κατά 3,3%, ενώ οι αρχικές εκτιμήσεις έκαναν λόγο για μείωση της τάξης του 5%.

Ωστόσο, σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), η οικονομική ύφεση το 2020 ήταν λιγότερο 'σοβαρή' από ό, τι το 2009, στην οποία το γερμανικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 5,7%. Έστω και οριακά και παρά τις επιμέρους διακυμάνσεις, η γερμανική οικονομία είχε καταφέρει να διατηρηθεί σε τροχιά ανάπτυξης και το 2019, για 10^ο συναπτό έτος, επιδεικνύοντας

αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα. Ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ ανήλθε τότε σε 0,6%, έναντι 1,5% το 2018.

Η πανδημική κρίση επηρέασε αρνητικά σχεδόν όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας της χώρας. Η παραγωγή του μεταποιητικού κλάδου, για παράδειγμα, μειώθηκε κατά σχεδόν 10% σε σύγκριση με το 2019, ενώ από τον κλάδο παροχής υπηρεσιών ιδιαίτερο πλήγμα υπέστησαν οι τομείς του εμπορίου, των μεταφορών, της στέγασης και των τροφίμων, με μείωση της οικονομικής τους δραστηριότητας συνολικά κατά 6,3% για όλο το έτος. Ωστόσο, σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία, το διαδικτυακό εμπόριο κινήθηκε προς την αντίθετη κατεύθυνση, σημειώνοντας σημαντική οικονομική ανάπτυξη. Το 2020 επλήγη επίσης σημαντικά και η ζήτηση, με τις καταναλωτικές δαπάνες να μειώνονται κατακόρυφα συγκριτικά με τα προ της πανδημίας επίπεδα (-6%). Εξαιρέση αποτέλεσαν η αύξηση της τελικής καταναλωτικής δαπάνης (3,4%) και των κατασκευαστικών επενδύσεων (1,5%), οι οποίες περιόρισαν τον αντίκτυπο της συνολικά μειωμένης ζήτησης.

Η πανδημία οδήγησε τη γερμανική οικονομία στο πρώτο οικονομικό της έλλειμμα από το 2011 και το δεύτερο υψηλότερο μετά την επανένωση της Γερμανίας, ύψους €189,2 δις, ανατρέποντας τα δημοσιονομικά πλεονάσματα ύψους €49,8 δις το 2019 (1,4% του ΑΕΠ) και €62,4 δις το 2018 (έτος- ρεκόρ, 1,9%/ΑΕΠ). Τα προσωρινά στοιχεία δείχνουν ότι, στο σύνολό τους, τα ταμεία ομοσπονδιακού κράτους, κρατιδίων και τοπικής αυτοδιοίκησης έκλεισαν το 2020 με δημοσιονομικό έλλειμμα ύψους € 139,6 δις, που ισοδυναμεί με έλλειμμα 4,2% του ΑΕΠ.

Το Εξωτερικό Εμπόριο στηρίζεται κατ' εξοχήν στους κλάδους της αυτοκινητοβιομηχανίας, του μηχανολογικού και ηλεκτρολογικού /ηλεκτρονικού εξοπλισμού, καθώς και της χημικής φαρμακευτικής βιομηχανίας, τα προϊόντα των οποίων απολαμβάνουν διεθνούς αναγνώρισης. Στον τριτογενή τομέα σημαντική συμβολή στο σχηματισμό της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας έχει ο κλάδος ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων.

Σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία οι επιπτώσεις του κορωνοϊού στη γερμανική οικονομία αποτυπώθηκαν όπως ήταν αναμενόμενο και στο εξωτερικό εμπόριο (αγαθών) της χώρας κατά το 2020, χρονιά κατά την οποία μειώθηκαν τόσο οι συνολικές εξαγωγές κατά 9,9% σε σχέση με το 2019, ανερχόμενες σε €1.205,05 δις (από € 1.328,15 δις το 2019) και οι συνολικές εισαγωγές κατά 8,6%, ανερχόμενες σε €1.025,6 δις (από € 1.104,14 δις το 2019). Το πλεόνασμα του Εμπορικού Ισοζυγίου σημείωσε το 2020, κάμψη 19,3 %, τη μεγαλύτερη μετά την επανένωση της Γερμανίας, ανερχόμενο σε €180 δις, έναντι €224 δις το 2019. Ομοίως το πλεόνασμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών μειώθηκε το 2020, κατά ½ ποσοστιαία μονάδα σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, δεδομένου ότι ανήλθε στα € 232 δις ή 7% του ΑΕΠ (2019: €266,2 δις ή 7,5% του ΑΕΠ).

Οι πέντε πρώτες χώρες προέλευσης των εισαγωγών που πραγματοποιήθηκαν στη Γερμανία για το 2020 ήταν (σε αξία): η Κίνα (€ 116,25 δις με μερίδιο 11,34 % επί συνολικών εισαγωγών Γερμανίας), η Ολλανδία (€ 88,46 δις, 8,62 % επί συνολικών εισαγωγών στη χώρα), οι ΗΠΑ (€ 67,76 δις, 6,61 % επί συνολικών εισαγωγών στη χώρα), η Πολωνία (€ 58,22 δις, 5,68 % επί συνολικών εισαγωγών στη χώρα) και η Γαλλία (€ 56,63 δις, 5,52% επί συνολικών εισαγωγών στη χώρα).

Το 80% του συνόλου των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων (FDI) ύψους €556 δις (in terms of stock τέλος έτους αναφοράς 31.12.2019 –τελευταία διαθέσιμα στοιχεία) στη Γερμανία προήλθε από ευρωπαϊκές χώρες (Ολλανδία και Λουξεμβούργο δύο πρώτες ευρ. χώρες προέλευσης άμεσων ξένων επενδύσεων στη Γερμανία). Αντιστοίχως, το 49% του συνόλου, ύψους €1.372 δις, των

γερμανικών Άμεσων Επενδύσεων στο εξωτερικό το 2019 (FDI, in terms of stock τέλος έτους αναφοράς 31.12.2019), κατευθύνθηκε προς ευρωπαϊκές χώρες.

B.2 Εξέλιξη και Ανάλυση Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

	2018	2019	2020
ΑΕΠ (τρέχουσες τιμές δις €)	3.356,41	3.449,05	3.336,18
Μεταβολή ΑΕΠ (%)	1,5	0,6	-3,3
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (€)	40.843	41.346	40.116
Πληθωρισμός (%)	1,8	1,4	0,5
Ανεργία (%)	5,2	5,0	5,9
Εξαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (δις €)	1.585,8	1.612,2	1.462,3
Εισαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (δις €)	1.379,7	1.404,5	1.271,6
Εξαγωγές αγαθών (δις €)	1.317,4	1.327,6	1.205,1
Εισαγωγές αγαθών (δις €)	1.088,7	1.104,1	1.025,6
Εμπορικό Ισοζύγιο (δις €)	228,7	223,6	180
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (δις €)	206,1	207,8	232
ΑΞΕ στη Γερμανία (δις €) (stock, τέλος έτους αναφοράς 31.12)	768,0	556	-
ΑΞΕ Γερμανίας σε υπόλοιπο κόσμο (δις €) (stock, τέλος έτους αναφοράς 31.12)	1.236,3	1.372	-
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (δις €)	62,4 (1,9% ΑΕΠ)	49,8 (1,4% ΑΕΠ)	-189,2 (5,7% ΑΕΠ)
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	61,9	60,0	70,0

Πηγή: Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα (Deutsche Bundesbank), Γερμανική Στατιστική Υπηρεσία (Destatis)
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο, Ιούνιος 2021

B.2.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

Η γερμανική οικονομία, επανομαζόμενη και ως ατμομηχανή της Ευρώπης, διατηρεί επί σειρά ετών την κορυφαία θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ ως προς το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν της, με τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ισπανία και την Πολωνία να ακολουθούν, ενώ και σε παγκόσμιο επίπεδο κατατάσσεται διαχρονικά στην 5^η θέση, μετά από Κίνα, ΗΠΑ, Ιαπωνία και Ινδία (τα τελευταία χρόνια).

Ωστόσο το γερμανικό ΑΕΠ, σε τρέχουσες τιμές, μειώθηκε κατά 3,3%, έναντι ανόδου κατά 0,6% το 2019, 1,5% το 2018 και 2,5% το 2017, υπερτερώντας αισθητά του μέσου ρυθμού ανάπτυξης τόσο της ΕΕ (ΕΕ 27: -7,4%), όσο και της Ευρωζώνης (-7,8%), κατά το ίδιο έτος αναφοράς. Παρά τη μείωση του ΑΕΠ το 2020 είναι άξιο να σημειωθεί ότι η γερμανική οικονομία κατάφερε να αντιμετωπίσει καλύτερα τις επιπτώσεις της πανδημίας έναντι άλλων κ-μ της ΕΕ και άλλων οικονομικών ή εμπορικών της εταίρων.

Τη μεγαλύτερη συμβολή στην ανάπτυξη του γερμανικού ΑΕΠ το 2020 είχαν κατά σειρά οι εξής κλάδοι: Δημ. Υπηρεσίες- Εκπαίδευση-Υγεία 19,7 % (2019: 18,8%), Εμπόριο- Μεταφορές- Φιλοξενία- Εστίαση 15,7% (2019: 16,2%), Παροχή εταιρικών υπηρεσιών 11,2% (2019: 11,5%), Υπηρεσίες Ακινήτων και Κατοικιών 11,1% (2019: 10,6%), ΤΠΕ 5,1% (2019: 4,6%), Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές Υπηρεσίες 3,9% (2019: 3,9%), Άλλες Υπηρεσίες 3,6% (2019: 3,8%), Γεωργία-Δασοκομία-Αλιεία 0,7% (2019: 0,9%). Ειδικότερα ως προς τον κατασκευαστικό κλάδο επισημαίνεται η σημαντική συμβολή του κατά τα τελευταία χρόνια (2020: 6%, 2019: 5,6%) στην ανάπτυξη του γερμανικού ΑΕΠ, με δεδομένο μάλιστα ότι πέρσι, και παρά τις επιπτώσεις της πανδημίας σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας της χώρας, αποτέλεσε τον μοναδικό κλάδο ο οποίος κατέγραψε αύξηση της ποσοστιαίας συμβολής του στο ΑΕΠ (κατά 1,4%).

Στη διατήρηση κατά τρόπον τινά της αναπτυξιακής δυναμικής της γερμανικής οικονομίας το 2020 παρά τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας συνετέλεσαν:

- Η αύξηση των κρατικών δαπανών κατά 7,4% για τον 'ισοσκελισμό' μειωμένης ιδιωτικής κατανάλωσης (σε πραγματικές τιμές) κατά 2,9 % (2019: + 1,8%).
- Η συγκρατημένη μείωση των εξαγωγών (προϊόντα & υπηρεσίες: -9,9%, προϊόντα: -9,2%, υπηρεσίες: -0,8%) και των εισαγωγών (προϊόντα & υπηρεσίες: -8,6%, προϊόντα: -7,1%, υπηρεσίες: -1,5%).
- Η συγκρατημένη μείωση του εμπορικού πλεονάσματος, το οποίο το 2020 ανήλθε σε € 180 δις έναντι €223,6 δις το 2019 και €228,7 δις το 2018.
- Η σημαντική αύξηση (σε πραγματικές τιμές) των κρατικών επενδύσεων κατά περίπου 4,5% (2019: 3,2%) ισοσκέλισε την επίσης σημαντική μείωση των μη κρατικών κατά περίπου 4,5% (2019: 2,4%).
- Η συγκρατημένη μείωση των θέσεων εργασίας κατά 324 χιλ. ή -0,8%, διαμορφώνοντας το συνολικό εργατικό δυναμικό σε 40,8 εκατ., έναντι 45,3 εκατ. απασχολούμενων το 2019 και 44,8 εκατ. το 2018.
- Η μείωση κατά περίπου -3 % του κατά κεφαλήν εισοδήματος (σε τρέχουσες τιμές), από €41.346 το 2019 σε €40.116 ανά κάτοικο.

Η εξέλιξη των Βασικών Δεικτών της γερμανικής οικονομίας αποδίδεται στους Πίνακες 2 και 3:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών και Σχηματισμός ΑΕΠ Γερμανίας 2018-2020

(σε δις €)	2018	2019	2020
ΑΕΠ	3.344,4	3.435,2	3.336,2
Ιδιωτική Κατανάλωση	1.743,7	1.793,9	1.708,9
Κρατικές Δαπάνες	665,6	698,82	750,6
Ακαθάριστες Επενδύσεις σε Πάγιο Κεφάλαιο	707,7	746,1	733,2
- Μηχανολογικός Εξοπλισμός	235,3	239,0	212,9
- Πάγιες εγκαταστάσεις	344,3	373,3	385,7
Εξαγωγές προϊόντων & υπηρεσιών	1.585,8	1.612,2	1.462,3
Εισαγωγές προϊόντων & υπηρεσιών	1.379,7	1.404,5	1.271,6

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), Ιούν. 2021, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Συμβολή τομέων Οικονομικής Δραστηριότητας σε διαμόρφωση Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας, 2018-2020

	2018 (σε € δις)	2019 (σε € δις)	2020 (σε € δις)	Μεταβολή 2020/2019 (%)
Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη Αξία	3.024,4	3.106,2	3.013,9	-2,97
Γεωργία, Δασοπονία, Αλιεία	25,7	27,3	27,1	-0,8
Μεταποίηση (χωρίς κατασκευές)	765,6	749,5	676,8	-9,7
Βιομηχανία	682,4	667,7	612,3	-8,3
Κατασκευές	152,8	171,7	174,1	1,4
Εμπόριο, Φιλοξενία, Μεταφορές	483,7	502,0	470,4	-6,3
Πληροφορική & Τηλεπικοινωνίες	138,0	143,5	141,9	-1,1
Χρηματοοικον. & Ασφαλιστικ. Υπηρεσίες	118,0	119,5	118,9	-0,5
Κτηματομεσιτικές Υπηρεσίες	315,9	326,6	324,9	-0,5
Υπηρεσίες προς επιχειρήσεις	346,4	354,3	326,3	-7,9
Δημόσιες Υπηρεσίες, Εκπαίδευση, Υγεία	553,1	581,1	568,3	-2,2
Λοιπές Υπηρεσίες	113,1	116,8	103,6	-11,3

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), Ιούν. 2021, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Τα ανωτέρω στοιχεία αποτυπώνουν τη σημαντική συμβολή, αφ' ενός του μεταποιητικού και βιομηχανικού τομέα στην οικονομία της Γερμανίας (συμμετοχή 22,9% επί της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας που παρήγαγε η γερμανική οικονομία το 2020), παρά τη σχετική υποχώρηση, αλλά και τη διαρκώς διευρυνόμενη συμβολή του τριτογενούς τομέα της οικονομίας (συμμετοχή 70,4% επί της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας το 2020).

B.2.2 Τομείς οικονομικής δραστηριότητας

B.2.2.1 Αγροτικός Τομέας

Η συμβολή του αγροτικού τομέα (γεωργία, δασοκομία, κτηνοτροφία, αλιεία, ιχθυοκαλλιέργειες) στη διαμόρφωση του ΑΕΠ ανήλθε, το 2020, σε 0,7%, συνυπολογιζόμενου όμως του ευρύτερου κλάδου τροφίμων αποτελεί το περίπου 5,55% αυτού.

B.2.2.2 Βιομηχανία- Βιομηχανική Παραγωγή

Η μεταποίηση συγκαταλέγεται διαχρονικά μεταξύ των πλέον σημαντικών τομέων της γερμανικής οικονομίας και, από κοινού με τον τριτογενή τομέα, καθιστούν τη Γερμανία ισχυρότερη οικονομία της ΕΕ και μεγαλύτερη ευρωπαϊκή εξαγωγική δύναμη.

Η συμβολή της βιομηχανίας στο σχηματισμό του ΑΕΠ το 2020 εκτιμάται σε 22,9%, συνυπολογιζόμενων δε των κατασκευών ανέρχεται σε σχεδόν 29%. Η βαριά βιομηχανία της Γερμανίας κατασκευάζει πλήθος ανταγωνιστικών και υψηλών προδιαγραφών προϊόντων, επενδύοντας σημαντικά ποσά σε έρευνα για τη βελτίωση της τεχνολογίας και την παραγωγή ανταγωνιστικών και καινοτόμων προϊόντων. Η Γερμανική Κυβέρνηση έχει θέσει ως στόχο, στο πλαίσιο της «Βιομηχανικής Στρατηγικής 2030», την εκτεταμένη χρήση έξυπνων και ψηφιοποιημένων δικτύων σε νευραλγικούς κλάδους της οικονομίας και βιομηχανίας ειδικότερα. Το ήμισυ περίπου των προϊόντων βιομηχανικής παραγωγής κατευθύνεται σε αγορές του εξωτερικού, γεγονός που καταδεικνύει την διαχρονική απήχηση και αποδοχή που απολαμβάνουν τα γερμανικά προϊόντα ανά τον κόσμο.

Τομείς, όπως αυτοκινητοβιομηχανία, μηχανολογικός εξοπλισμός, ιδίως για την κατασκευή οδικών και λοιπών έργων, μεταλλουργία, ηλεκτρονικές συσκευές, χημικά, πλαστικά, και φαρμακευτικά προϊόντα συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον σημαντικών και υψηλής προστιθέμενης αξίας κλάδων της γερμανικής βιομηχανίας, στους οποίους απασχολείται μεγάλος αριθμός εργαζομένων.

B.2.2.3 Υπηρεσίες

Ο τριτογενής τομέας της γερμανικής οικονομίας, ακολουθώντας τις τάσεις των περισσότερων ανεπτυγμένων οικονομιών ανά τον κόσμο, σημειώνει συνεχή διεύρυνση και συνέβαλε, το 2020, κατά 70,4 % στο σχηματισμό του ΑΕΠ, λειτουργώντας, βέβαια, σε μεγάλο βαθμό συμπληρωματικά προς την ισχυρή εγχώρια βιομηχανία.

B.2.3 Πληθωρισμός

Το 2020, η μέση τιμή του γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτού (ΔΤΚ) σημείωσε μείωση κατά 64%, έναντι 2019 και διαμορφώθηκε στο επίπεδο του 0,5%, υποχωρώντας μετά από δύο συναπτά έτη ανόδου. Ο Πίνακας 4 αποτυπώνει την πορεία του γενικού ΔΤΚ την τελευταία τετραετία:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Έτος	Δείκτης Τιμών Καταναλωτού (γενικός Δείκτης)
2017	1,5
2018	1,8
2019	1,4
2020	0,5

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), Ιούν. 2021 -Επεξεργασία:

B.2.4 Ιδιωτική, Δημόσια Δαπάνη και Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου (τρέχουσες τιμές)

Σημαντική ώθηση για την αποσόβηση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας το 2020 έδωσαν οι κρατικές δαπάνες οι οποίες ανήλθαν σε €750,6 δις σημειώνοντας αύξηση κατά 3,4% σε σχέση με το 2019 (€ 698,8 δις). Αντίθετα, οι ιδιωτικές δαπάνες οι οποίες ανήλθαν σε €1.655,94 δις παρουσίασαν μείωση κατά 6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος (€1.793,9 δις) όπως και οι (ιδιωτικές και δημόσιες) ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου παρουσίασαν επίσης μείωση κατά 6,8%, ανερχόμενες σε €733,19 δις (2019: €746,1 δις). Σε ποσοστιαίες μονάδες με βάση το ΑΕΠ 2020 η συνολική μείωση των (δημοσίων και ιδιωτικών) δαπανών και ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου ανήλθε σε -3,9%.

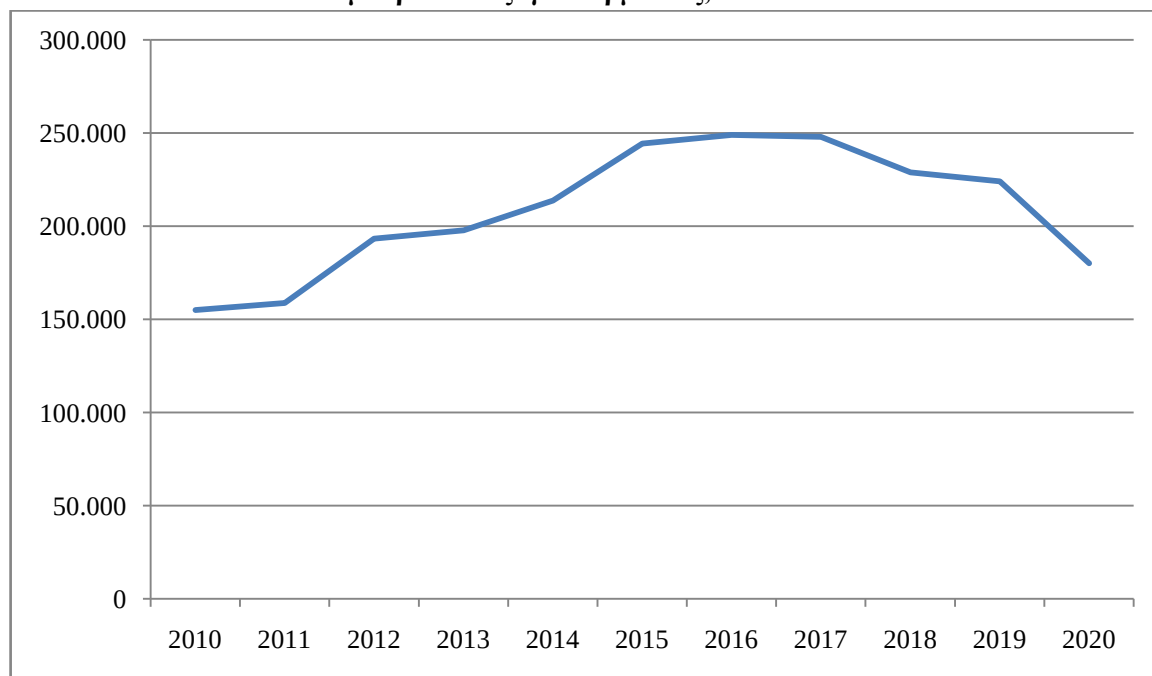
B.2.5 Αγορά Εργασίας - Αμοιβές

Λόγω της επιβράδυνσης της οικονομίας, ο αριθμός των κενών θέσεων εργασίας μειώθηκε κατά περίπου 20%, από 774.345 το 2019 σε 613.445 το 2020, διακόπτοντας έτσι την προηγούμενη ανοδική πορεία. Το σύνολο του απασχολούμενου εργατικού δυναμικού μειώθηκε σε 44,8 εκατ., έναντι 45,3 εκατ. το 2019 (2018: 44,8 εκατ.), με το ποσοστό ανεργίας να αυξάνεται κατά μία ποσοστιαία μονάδα σε 5,9%.

B.2.6 Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας 2020

Ο τομέας των εξαγωγών, καταγράφοντας από το 2010 και έπειτα ιδιαίτερα θετικές επιδόσεις και σημειώνοντας μείωση το 2020, παραμένοντας όμως θετικό, διατήρησε τη Γερμανία στις κορυφαίες θέσεις μεταξύ των εξαγωγικών χωρών παγκοσμίως. Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας (Destatis), το Εμπορικό Πλεόνασμα της Γερμανίας διαμορφώθηκε, το 2020, σε €180 δις, έναντι €223,2 δις το 2019 (στοιχεία Πίνακα 6).

ΓΡΑΦΗΜΑ 1
Εμπορικό Ισοζύγιο Γερμανίας, 2010-2020

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2021, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

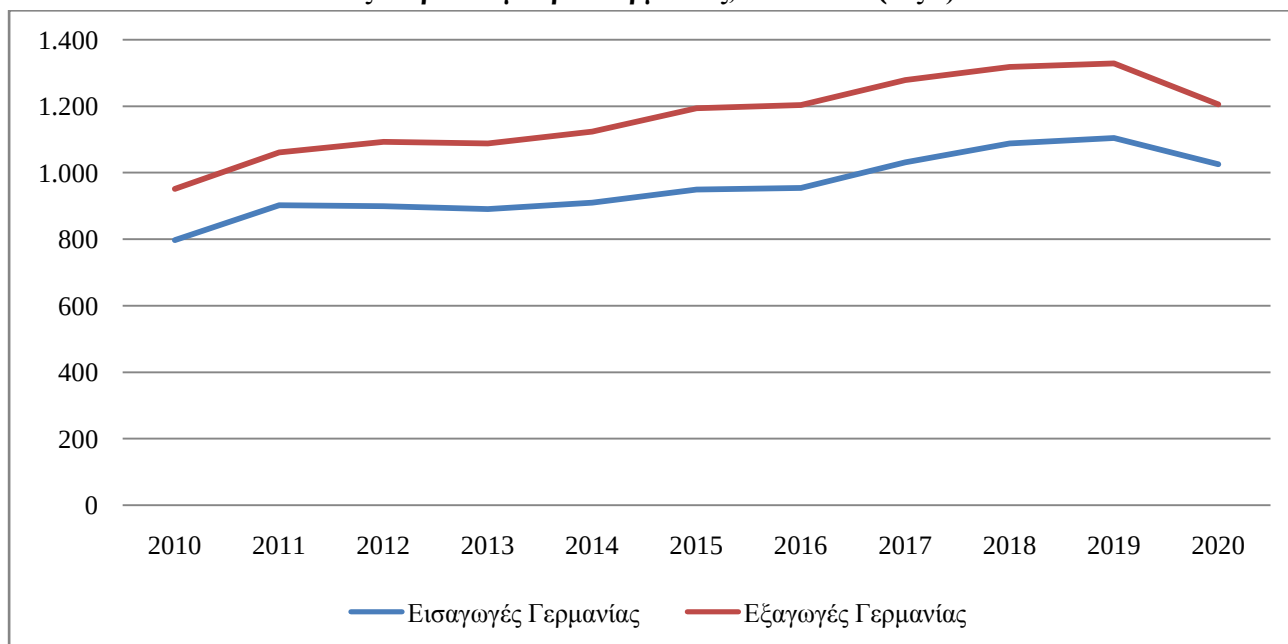
Στον Πίνακα 5 παρακάτω διαφαίνονται και οι επιπτώσεις την πανδημίας του κορωνοϊού στο εξωτερικό εμπόριο της Γερμανίας, αφού είναι σαφές ότι όλα τα μεγέθη που παρουσιάζονται σε αυτόν παρουσίασαν σημαντική μείωση εντός του 2020 σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Την ισχυρότερη μείωση δέχθηκε το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας, σχεδόν 20%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας, 2018-2020

	2018 (σε εκατ. €)	2019 (σε εκατ. €)	2020 (σε εκατ. €)	Μεταβολή 2020/2019 (%)
Εξαγωγές	1.317.440	1.327.772	1.205.280	-9,2
Εισαγωγές	1.088.720	1.104.568	1.025.343	-7,2
Εμπορικό Ισοζύγιο	228.720	223.204	179.936	-19,4
Όγκος Εμπορίου	2.406.160	2.432.340	2.230.624	-8,3

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2021, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

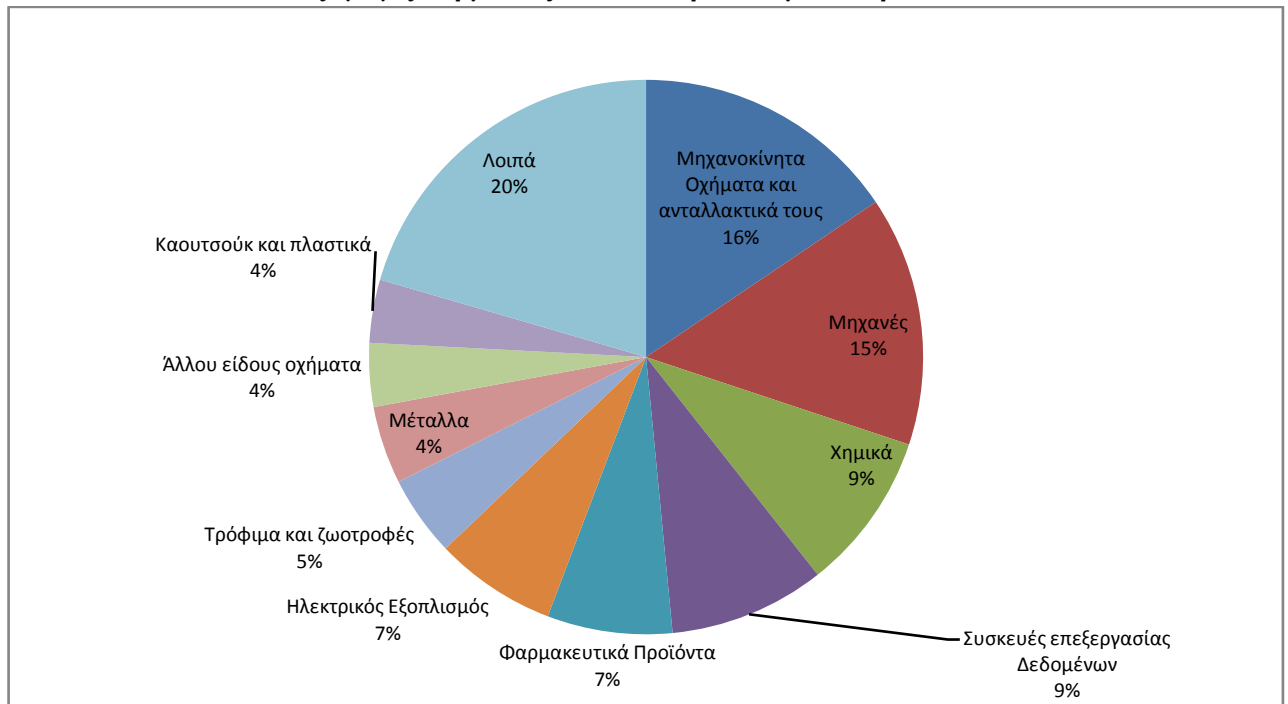
ΓΡΑΦΗΜΑ 2
Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας, 2010-2020 (δισ €)

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2021, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Η Γερμανία, είναι κατ' εξοχήν βιομηχανική χώρα, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στη διάρθρωση του γερμανικού Εξωτερικού Εμπορίου, τόσο ως προς το σκέλος των εξαγωγών, όσο και ως προς το σκέλος των εισαγωγών. Σημαντικότερες εξαγωγικές κατηγορίες προϊόντων αποτελούν: μηχανοκίνητα οχήματα και ανταλλακτικά αυτοκινήτων, με μερίδιο 15,55% το 2020 επί συνόλου γερμανικών εξαγωγών, μηχανές με 14,56%, χημικά με 9,26% και συσκευές επεξεργασίας δεδομένων με 9,1%. Ακολουθούν από κοντά τα φαρμακευτικά προϊόντα (7,3%) και ο ηλεκτρικός εξοπλισμός (7,1%). Αναλυτικότερα στο γράφημα 3 που ακολουθεί:

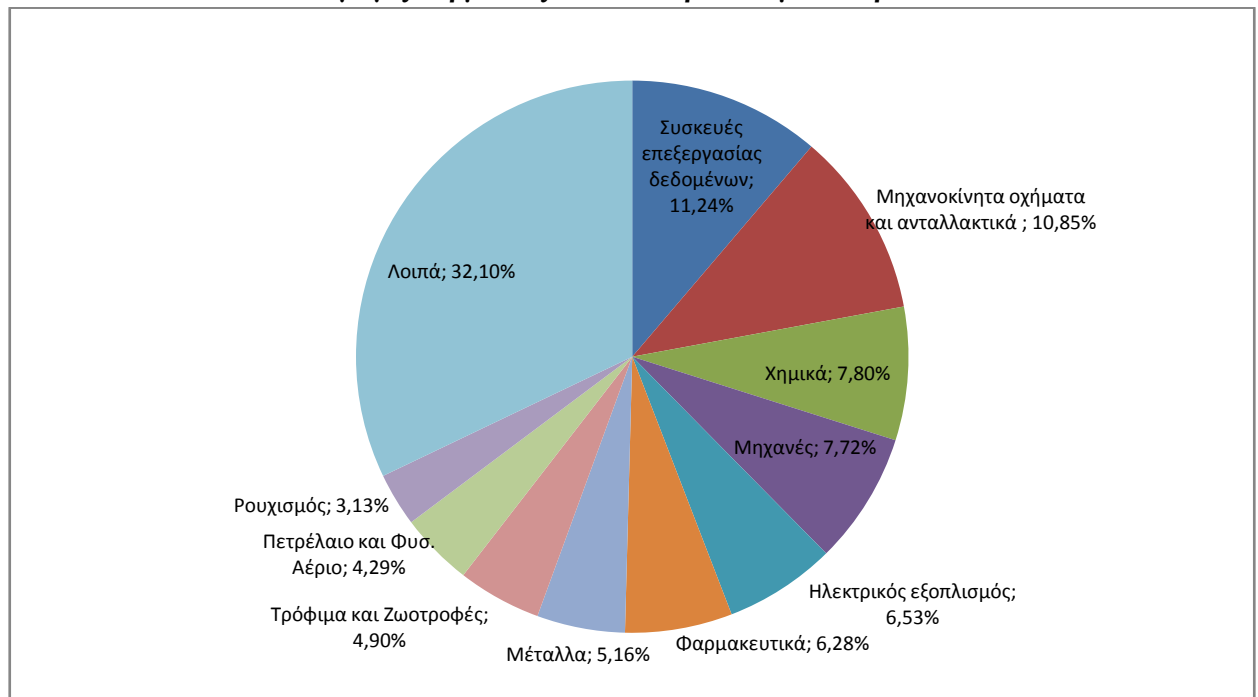
ΓΡΑΦΗΜΑ 3
Εξαγωγές Γερμανίας 2020 – Μερίδιο/Ομάδα Προϊόντων

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2021, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Όσον αφορά στις εισαγωγές, τις πρώτες θέσεις καταλαμβάνουν οι συσκευές επεξεργασίας δεδομένων (11,24%), τα μηχανοκίνητα οχήματα και ανταλλακτικά αυτοκινήτων με μερίδιο 10,85% και ακολουθούν χημικά (7,8%), μηχανές (7,72%), ηλεκτρικός εξοπλισμός (6,53%) και φαρμακευτικά προϊόντα (6,28%) κλπ. Αναλυτικά στο γράφημα 4 το οποίο ακολουθεί:

ΓΡΑΦΗΜΑ 4
Εισαγωγές Γερμανίας 2020 – Μερίδιο/Ομάδα Προϊόντων

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2021, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Το 68,3% των εξαγωγών της Γερμανίας, το 2020, αξίας €823,29 δις κατευθύνθηκε προς ευρωπαϊκές χώρες. Ειδικότερα, τα Κ-Μ Ευρωζώνης, απορρόφησαν γερμανικά προϊόντα αξίας €441 δις ή το 36,6% του συνόλου των γερμανικών εξαγωγών. Αντιστοίχως, 53,4% των γερμανικών εισαγωγών αξίας €547,8 δις, προήλθε από τα Κ-Μ ΕΕ. Από χώρες Ευρωζώνης προήλθε το 36,4% του συνόλου των γερμανικών εισαγωγών, το οποίο αντιστοιχεί σε €372,9 δις.

Η κατανομή των γερμανικών εξαγωγών ανά γεωγραφική περιφέρεια έχει κατά φθίνουσα σειρά ως εξής: Ευρώπη €823,29 δις (68,3%), Ασία €207,6 δις (17,2%), Αμερική €141,7 δις (11,75%), Αφρική €20,1 δις (1,66%), Αυστραλία/Ωκεανία €10,66 δις (0,9%). Αντιστοίχως, η περαιτέρω κατανομή των γερμανικών εισαγωγών ανά γεωγραφική περιφέρεια έχει κατά φθίνουσα σειρά ως ακολούθως: Ευρώπη €683,62 δις (66,6%), Ασία €224,2 δις (21,86%), Αμερική €93,95 δις (9,1%), Αφρική €18,67 δις (1,8%), Αυστραλία/Ωκεανία €3,9 δις (0,4%).

Το 2020 η Κίνα διατήρησε την 1^η θέση μεταξύ των εμπορικών εταίρων της Γερμανίας. Η αξία του όγκου εμπορίου των δύο χωρών ανήλθε σε €212,74 δις, έναντι €205,67 δις το 2019. Στην 2^η θέση κατετάγη και το 2020 η Ολλανδία με €172,4 δις και στην 3^η οι ΗΠΑ, με αξία διμερούς όγκου εμπορίου, €171,5 δις αντιστοίχως, υπερκεράζοντας την 4^η πλέον Γαλλία με €147,3 δις, η οποία αποτελούσε επί σειρά ετών τον πρώτο εμπορικό εταίρο της Γερμανίας και επομένων Πολωνίας (€123,3 δις), Ιταλίας (€114,4 δις), και Ελβετίας, με αξία διμερούς εμπορίου €101,8 δις (στοιχεία Πίνακα 6). Η χώρα μας, με αξία διμερούς εμπορίου της τάξεως των €8,3 δις (σύμφωνα με στοιχεία Destatis), ανέβηκε από την 41^η στην 38^η θέση μεταξύ των εμπορικών εταίρων της Γερμανίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
Οι 30 σημαντικότεροι Εμπορικοί Εταίροι της Γερμανίας για το 2020

	Χώρες	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Όγκος Εμπορίου	Εμπορικό Ισοζύγιο	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Όγκος Εμπορίου	Εμπορικό Ισοζύγιο	Μεταβολή 2020/2019			
		χιλ. €				χιλ. €				%			
		2019				2020				Εξαγωγές	Εισαγωγές	Όγκος Εμπορίου	Εμπορικό Ισοζύγιο
1	Κίνα	96.013.474	109.664.183	205.677.657	-13.650.709	95.859.636	116.880.802	212.740.438	-21.021.166	-0,16	6,58	3,43	53,99
2	Ολλανδία	91.707.729	98.694.817	190.402.546	-6.987.088	84.478.788	87.907.437	172.386.225	-3.428.649	-7,88	-10,93	-9,46	-50,93
3	ΗΠΑ	118.668.949	71.419.761	190.088.710	47.249.188	103.821.170	67.685.838	171.507.008	36.135.332	-12,51	-5,23	-9,78	-23,52
4	Γαλλία	106.810.088	66.078.363	172.888.451	40.731.725	90.816.943	56.459.820	147.276.763	34.357.123	-14,97	-14,56	-14,81	-15,65
5	Πολωνία	65.829.753	57.616.723	123.446.476	8.213.030	64.871.229	58.393.584	123.264.813	6.477.645	-1,46	1,35	-0,15	-21,13
6	Ιταλία	68.118.799	57.104.708	125.223.507	11.014.091	60.377.554	54.016.134	114.393.688	6.361.420	-11,36	-5,41	-8,65	-42,24
7	Ελβετία	56.353.683	46.303.040	102.656.723	10.050.643	56.286.553	45.474.137	101.760.690	10.812.416	-0,12	-1,79	-0,87	7,58
8	Η.Β.	78.702.572	38.336.380	117.038.952	40.366.192	66.769.273	34.770.889	101.540.162	31.998.384	-15,16	-9,30	-13,24	-20,73
9	Αυστρία	65.934.200	44.020.809	109.955.009	21.913.391	60.059.706	40.414.723	100.474.429	19.644.983	-8,91	-8,19	-8,62	-10,35
10	Τσεχία	44.863.218	47.857.777	92.720.995	-2.994.559	39.599.100	43.517.843	83.116.943	-3.918.743	-11,73	-9,07	-10,36	30,86
11	Βέλγιο	46.148.765	43.081.319	89.230.084	3.067.446	43.282.126	36.976.186	80.258.312	6.305.940	-6,21	-14,17	-10,05	105,58
12	Ισπανία	44.330.419	33.194.938	77.525.357	11.135.481	37.479.256	31.309.139	68.788.395	6.170.117	-15,45	-5,68	-11,27	-44,59
13	Ουγγαρία	27.013.310	28.863.597	55.876.907	-1.850.287	24.684.704	27.474.038	52.158.742	-2.789.334	-8,62	-4,81	-6,65	50,75
14	Ρωσία	26.535.757	31.236.890	57.772.647	-4.701.133	23.068.409	21.479.198	44.547.607	1.589.211	-13,07	-31,24	-22,89	-133,80
15	Ιαπωνία	20.663.856	23.940.003	44.603.859	-3.276.147	17.381.681	21.253.519	38.635.200	-3.871.838	-15,88	-11,22	-13,38	18,18
16	Σουηδία	24.852.665	15.462.175	40.314.840	9.390.490	23.295.405	14.726.455	38.021.860	8.568.950	-6,27	-4,76	-5,69	-8,75
17	Τουρκία	19.571.997	15.836.798	35.408.795	3.735.199	21.320.096	15.343.792	36.663.888	5.976.304	8,93	-3,11	3,54	60,00
18	Δανία	19.255.008	11.806.643	31.061.651	7.448.365	18.520.949	11.173.216	29.694.165	7.347.733	-3,81	-5,37	-4,40	-1,35
19	Ρουμανία	16.849.534	15.884.256	32.733.790	965.278	15.854.250	13.492.865	29.347.115	2.361.385	-5,91	-15,06	-10,35	144,63
20	Ν. Κορέα	17.219.418	12.407.156	29.626.574	4.812.262	17.776.986	11.318.260	29.095.246	6.458.726	3,24	-8,78	-1,79	34,21
21	Ιρλανδία	7.552.063	17.710.834	25.262.897	-10.158.771	7.688.493	21.120.383	28.808.876	-13.431.890	1,81	19,25	14,04	32,22
22	Σλοβακία	14.161.846	16.804.275	30.966.121	-2.642.429	13.276.413	15.082.717	28.359.130	-1.806.304	-6,25	-10,24	-8,42	-31,64
23	Ινδία	11.935.597	9.380.668	21.316.265	2.554.929	10.664.711	8.894.906	19.559.617	1.769.805	-10,65	-5,18	-8,24	-30,73
24	Μεξικό	13.688.535	8.636.448	22.324.983	5.052.087	11.289.513	7.852.974	19.142.487	3.436.539	-17,53	-9,07	-14,26	-31,98
25	Φινλανδία	11.079.901	9.090.390	20.170.291	1.989.511	10.264.310	7.584.509	17.848.819	2.679.801	-7,36	-16,57	-11,51	34,70
26	Ταϊβάν	7.799.612	10.138.449	17.938.061	-2.338.837	8.184.637	9.562.584	17.747.221	-1.377.947	4,94	-5,68	-1,06	-41,08
27	Νορβηγία	9.138.415	11.872.064	21.010.479	-2.733.649	8.401.214	8.027.146	16.428.360	374.068	-8,07	-32,39	-21,81	-113,68

28	Πορτογαλία	10.694.071	7.416.525	18.110.596	3.277.546	8.913.633	6.416.861	15.330.494	2.496.772	-16,65	-13,48	-15,35	-23,82
29	Ν. Αφρική	9.346.390	9.580.963	18.927.353	-234.573	6.541.811	8.507.101	15.048.912	-1.965.290	-30,01	-11,21	-20,49	737,82
30	Καναδάς	10.913.517	5.673.120	16.586.637	5.240.397	9.335.177	5.508.071	14.843.248	3.827.106	-14,46	-2,91	-10,51	-26,97
38	Ελλάδα	6.077.026	2.087.539	8.164.565	3.989.487	6.061.487	2.227.031	8.288.518	3.834.456	-0,26	6,68	1,52	-3,89
	ΣΥΝΟΛΟ	1.160.976.361	976.467.774	2.137.444.135	184.508.587	1.066.225.213	910.852.158	1.977.077.371	155.373.055	-8,16	-6,72	-7,50	-15,79

Πηγή: Eurostat/Destatis, Ιούνιος 2021, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

B.2.7 Κρατικός Προϋπολογισμός - Δημόσιο Χρέος

Η πανδημική κρίση οδήγησε επίσης για πρώτη φορά στην ιστορία της -μετά την επανένωση- τη γερμανική οικονομία στη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση του εθνικού της χρέους (+€ 275 δις σε σύγκριση με το 2019), το οποίο ανήλθε σε € 2.332 τρις. Κατά αυτόν τον τρόπο ο δείκτης χρέους, δηλαδή το δημόσιο χρέος υπολογιζόμενο ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, ανήλθε το 2020 στο 70% (+10,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2019).

Ένα χρόνο νωρίτερα, ο δείκτης χρέους είχε αποκλιμακωθεί περαιτέρω ανερχόμενος στο 59,7% (2018: 60,1%, 2017: 63,9%,), ικανοποιώντας για πρώτη φορά μετά το 2002 την τιμή αναφοράς της Συνθήκης του Μάαστριχτ «οροφή» του 60% επί του ΑΕΠ. Το δημόσιο χρέος της Γερμανίας, ως ποσοστό του ΑΕΠ, αποκλιμακωνόταν σταθερά επί 9ετία, επιτυγχάνοντας μείωση μεγαλύτερη του 20% μεταξύ 2012 και 2019. Συγκριτικά: Κατά τη διάρκεια της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, ο δείκτης χρέους αυξήθηκε κατά 16,8 εκατοστιαίες μονάδες το 2009 και το 2010 μαζί - και επίσης λόγω της εξαγοράς εκτεταμένων σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων από τον τραπεζικό τομέα - είχε φτάσει στο προηγούμενο υψηλό του 82,5%.

Η σημαντική αύξηση του δημόσιου χρέους της Γερμανίας, το 2020, αποδίδεται κατά κύριο λόγο στα ελλείμματα των ομοσπονδιακών, πολιτειακών, τοπικών και κοινωνικών ταμείων, συνολικού ύψους € 140 δις.

Οι κρατικές δαπάνες κατά το 2020 ανήλθαν σε € 1,678,6 δις (+12,1% σε σύγκριση με το 2019), στοιχείο το οποίο με την ταυτόχρονη μείωση των εσόδων, τα οποία ανήλθαν σε € 1,489,4 δις (-3,5% σε σύγκριση με το 2019) οδήγησε τη γερμανική οικονομία στο πρώτο οικονομικό της έλλειμμα από το 2011 και το δεύτερο υψηλότερο μετά την επανένωση της Γερμανίας, ύψους €189,2 δις, ανατρέποντας τα δημοσιονομικά πλεονάσματα ύψους €49,8 δις το 2019 (1,4% του ΑΕΠ) και €62,4 δις το 2018 (έτος- ρεκόρ, 1,9%/ΑΕΠ).

B.3 Οικονομικές προβλέψεις για το 2021 και το 2022

Συνολικά για το 2020 η κρίση του κορωνοϊού και τα συνεχή αυστηρά μέτρα περιορισμού της πανδημίας οδήγησαν τη γ/οικονομία σε μία από τις βαθύτερες κρίσεις της μεταπολεμικής περιόδου. Η κρίση της πανδημίας κατέδειξε με τον πλέον σαφή τρόπο πόσο ευάλωτη είναι η γερμανική οικονομία λόγω της παγκόσμιας δικτύωσής της μέσω των αλυσίδων εφοδιασμού. Από τη μία πλευρά ο παγκόσμιος ανταγωνισμός έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Από την άλλη, οι μεγάλες διεθνείς εμπορικές εκθέσεις, οι οποίες είναι σημαντικές για τις πωλήσεις των γ/προϊόντων, πιθανότατα δεν θα είναι σε θέση να πραγματοποιηθούν με τον συνηθισμένο τρόπο για μεγάλο χρονικό διάστημα ακόμα. Ως εκ τούτου δεν είναι τυχαίο ότι τους τελευταίους μήνες καταβάλλονται προσπάθειες 'επανεθνικοποίησης' των αλυσίδων εφοδιασμού και της βιομηχανικής παραγωγής σε νευραλγικούς τομείς της οικονομίας της χώρας.

Την ώρα που η συνεχιζόμενη κρίση της πανδημίας απειλεί την επιβίωση του 15% των γερμανικών επιχειρήσεων η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση της Γερμανίας στο τέλος Οκτωβρίου 2020 προχώρησε στην άμεση λήψη επιπρόσθετων μέτρων οικονομικής στήριξης, τα οποία παρατάθηκαν στις αρχές Φεβρουαρίου τ.έ. προκειμένου να παρέχει εκτεταμένη και στοχευμένη βοήθεια σε εταιρείες, εργαζόμενους και αυτοαπασχολούμενους που πλήττονται άμεσα από τα μέτρα που εγκρίθηκαν για τον περιορισμό του νέου κύματος της πανδημίας.

Για το 2021 συνολικά προβλέπεται αύξηση του ΑΕΠ της τάξης του 3,3% και 4,3% για το 2022. Συνολικά οι οικονομολόγοι εκτιμούν ότι η κρίση του κορωνοϊού θα οδηγήσει τη γερμανική οικονομία σε απώλειες ύψους € 382 δις έως το 2022, έτη κατά τα οποία προ της πανδημικής κρίσης αναμενόταν ετήσια αύξηση κατά 1,2%.

Στα θετικά των οικονομικών προβλέψεων για το 2021 καταγράφεται η πορεία σημαντικών για την ανάκαμψη της γερμανικής οικονομίας κλάδων, όπως η φαρμακευτική βιομηχανία, η

αυτοκινητοβιομηχανία και η χημική βιομηχανία, οι οποίοι δείχνουν να έχουν ήδη προσαρμόσει την παραγωγή τους στις απαιτήσεις των νέων συνθηκών που δημιουργήσε η πανδημία. Ωστόσο η πλειοψηφία των κλαδικών ενώσεων της χώρας αναμένει ότι εντός του έτους αρκετές ΜμΕ στη Γερμανία θα παγώσουν τις δραστηριότητές τους, με τις πρώτες εκτιμήσεις να αναφέρουν μέχρι και 50.000 πτωχεύσεις έως το τέλος του 2021. Σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Απασχόλησης το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε κατά 7% τον Ιανουάριο τ.έ. σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο 2020 και κατά 19,5% σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα πέρσι., στοιχείο το οποίο αναμένεται να ανατραπεί έως τα τέλη του 2021, οπότε και αναμένεται μείωση της ανεργίας κατά 12,5% σε σύγκριση με τα τέλη του 2020, οπότε και η χώρα βρισκόταν εν μέσω ενός πολύ σκληρού δεύτερου lockdown.

Λόγω των χαμηλότοκων επιτοκίων και της υψηλής ζήτησης για εύρεση κατοικίας σε ολόκληρη τη χώρα, οι επενδύσεις στις κατασκευές συνεχίζουν να αυξάνονται με πολύ υψηλό ρυθμό. Ωστόσο μετά από μία πολύ δυναμική χρονιά το 2019, το 2020 μειώθηκε ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης στον κλάδο των κατασκευών, ενώ για το 2021 αναμένεται αύξηση των επενδύσεων στις κατασκευές κατά 1,4% και για το 2022 κατά 2,8%. Οι κρατικές δαπάνες βαίνουν αυξανόμενες θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τη ζήτηση για τα επόμενα δύο έτη (2021: + 5,2%, 2022: + 0,3%), ενώ για το 2022, μετά από δύο έτη συνεχούς αύξησης αναμένεται ελαφρά μείωση των κρατικών επενδύσεων (2021: + 6,0%, 2022: -2,1%).

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της γερμανικής Κυβέρνησης, η εγχώρια οικονομία δεν αναμένεται να επανέλθει στα προ κρίσης κορωνοϊού επίπεδα απόδοσης πριν τα τέλη του 2022. Πιο συγκεκριμένα στην εαρινή του πρόβλεψη το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας και Ενέργειας (BMWi) ανέμενε για το 2021 αύξηση του εποχιακά προσαρμοσμένου ΑΕΠ κατά 3,5% και 3,6% για το 2022, εξαιτίας της χαλάρωσης των περιορισμών που έχουν αρχίσει ήδη να λαμβάνουν χώρα, της εκτεταμένης οικονομικής ενίσχυσης προς τους ελεύθερους επαγγελματίες και των επιχειρήσεων η χορήγηση της οποίας έχει επεκταθεί έως τον Σεπτέμβριο 2021, αλλά κυρίως λόγω της ισχυρής ανάκαμψης των παραγγελιών στον κλάδο της βιομηχανίας, της αύξησης της ιδιωτικής καταναλωτικής δαπάνης και της ανάκαμψης των εξαγωγών υψηλής έντασης κεφαλαίου με τις οποίες συνδέονται στενά οι επενδύσεις σε εξοπλισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Γ.1 Διμερές Εμπόριο Αγαθών

Οι διμερείς εμπορικές σχέσεις της χώρας μας με τη Γερμανία βρίσκονται διαχρονικά σε πολύ καλό επίπεδο. Η Γερμανία καταλαμβάνει επί μακρόν μία εκ των δύο πρώτων θέσεων στην κατάταξη των εμπορικών εταίρων της χώρας μας. Οι εμπορικές συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας το 2020, αλλά και η εξέλιξη αυτών την πενταετία 2016-2020, σύμφωνα με στοιχεία της EUROSTAT/ΕΛΣΤΑΤ, εμφάνισαν την εξής εικόνα (στοιχεία Πίνακα 7):

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Εμπορικές Συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας 2016-2020 (σε €)

	2016	2017	2018	2019	2020
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	1.959.473.835	2.055.969.920	2.142.911.403	2.294.683.991	2.400.929.444
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	4.905.451.514	5.278.175.860	5.807.875.651	6.164.391.436	6.044.515.859
ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	6.864.925.349	7.334.145.780	7.950.787.054	8.459.075.427	8.445.445.303
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-2.945.977.679	-3.222.205.940	-3.664.964.248	-3.869.707.445	-3.643.586.415

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2021 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

-Οι ελληνικές εξαγωγές προϊόντων προς Γερμανία το 2020, σημειώνοντας αύξηση 4,6%, διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των €2,401 δις, έναντι €2,295 δις το 2019 και €2.143 δις το 2018, ενώ

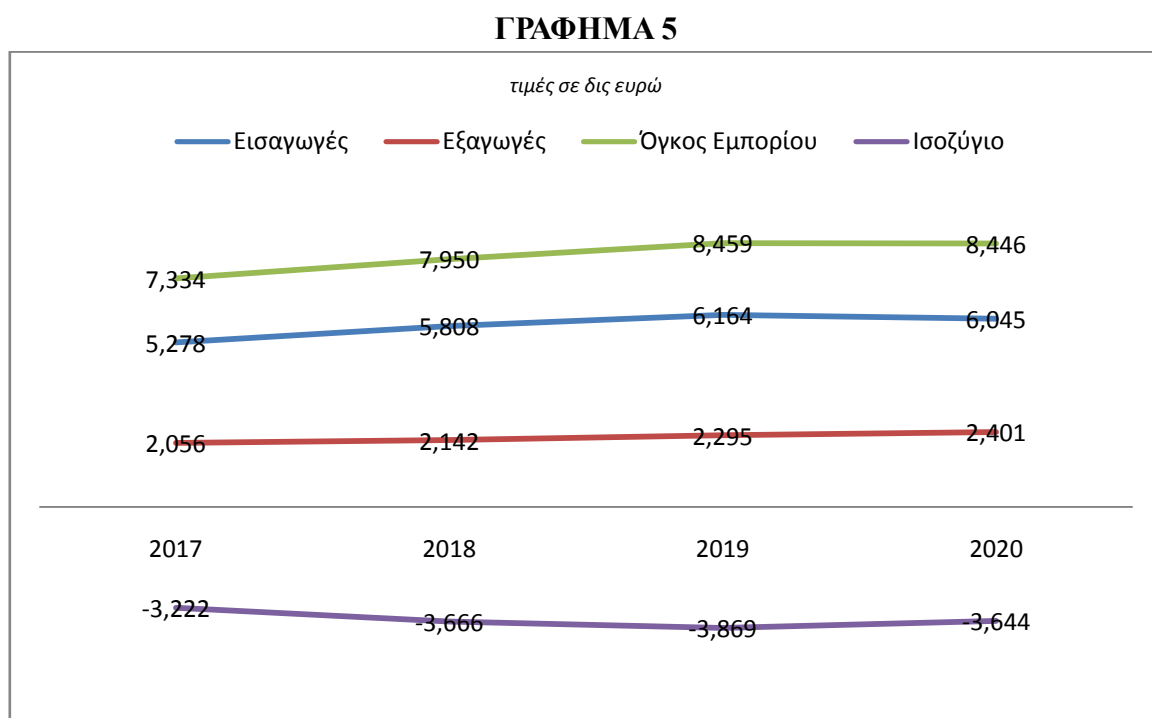
οι ελληνικές εισαγωγές από Γερμανία το ίδιο έτος αναφοράς, καταγράφοντας παρά την πανδημική κρίση για πρώτη φορά μείωση 1,9%, ανήλθαν σε € 6.045 δις, έναντι €6,164 δις το 2019 και €5,807 δις το 2018.

-Ο όγκος διμερούς εμπορίου το 2020 σημείωσε μείωση 0,2% και ανήλθε σε €8,445 δις, έναντι €8.459 το 2019 και €7,950 δις το 2018. Το εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της χώρας μας το 2020, μειώθηκε κατά 5,8% και διαμορφώθηκε στο επίπεδο των €3,643 δις, έναντι €3,869 δις το 2019 και €3,665 δις το 2018.

-Ο δείκτης κάλυψης των εισαγωγών από τις εξαγωγές το 2020, αυξήθηκε σε σχέση με το προηγούμενο έτος από 37,2% σε 39,7%, στοιχείο το οποίο καταδεικνύει την ισχυρή εξωστρέφεια των ελληνικών προϊόντων προς τη γερμανική αγορά, σε μία χρονιά κατά την οποία καθώς όλα δείχνουν απετέλεσε για την Ελλάδα ευκαιρία ανάπτυξης των εξαγωγών της.

-Η Γερμανία αποτέλεσε για την Ελλάδα τον 1^ο εμπορικό εταίρο, με μερίδιο 10,6% επί του συνολικού όγκου εμπορίου και τον 2^ο σε επίπεδο εξαγωγών για τη χώρας μας, με μερίδιο 7,8% - μετά την Ιταλία (10,6%). Όσον αφορά στις εισαγωγές μας, η Γερμανία καταλαμβάνει την 1η θέση με μερίδιο 12,4% (2019: 11,4%).

Το ακόλουθο γράφημα αποδίδει την πορεία του διμερούς εμπορίου Ελλάδος-Γερμανίας το χρονικό διάστημα 2017-2020:

Πηγή: EUROSTAT/ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2021 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Από την οπτική πλευρά της Γερμανίας και σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας Destatis, η Ελλάδα απετέλεσε το 2020 τον 38ο, κατά σειρά, εμπορικό εταίρο της Γερμανίας, με συνολικό όγκο εμπορίου €8,29 δις, που αντιστοιχεί σε μερίδιο 0,37% επί του συνολικού όγκου του διμερούς εμπορίου της Γερμανίας με το εξωτερικό, βελτιώνοντας έτσι, ικανοποιητικά, τη θέση της από το 2019, οπότε και η χώρα μας αποτέλεσε τον 41ο εμπορικό εταίρο της Γερμανίας. Η επίδοση αυτή περιλαμβάνει εισαγωγές από την Ελλάδα ύψους €2,23 δις (μερίδιο 0,22% επί των συνολικών εισαγωγών της Γερμανίας και κατάταξη της χώρας μας στην 55η θέση μεταξύ των χωρών προέλευσης των γερμανικών εισαγωγών) και εξαγωγές προς Ελλάδα ύψους €6,06 δις (μερίδιο 0,5% επί των συνολικών εξαγωγών της Γερμανίας και κατάταξη της χώρας μας στην 39η θέση μεταξύ των χωρών προορισμού των γερμανικών εξαγωγών).

Πιο συγκεκριμένα, σημαντική αύξηση κατά 4,69% παρουσίασαν οι ελληνικές εξαγωγές προς τη Γερμανία κατά το 2020 σε σύγκριση με το 2019. Η συγκεκριμένη αύξηση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην κατακόρυφη αύξηση των ελληνικών εξαγωγών φαρμακευτικών προϊόντων και φρούτων και λαχανικών κατά το ξέσπασμα της πανδημίας του Covid-19. Αξιοσημείωτο είναι το στοιχείο ότι οι ελληνικές εξαγωγές κορυφώθηκαν τον Απρίλιο τ.έ., μήνα έξαρσης της υγειονομικής κρίσης, ξεπερνώντας μάλιστα τα 203 εκ. €.

Επιπροσθέτως το διαχρονικά, ελλειμματικό για τη χώρα μας, εμπορικό ισοζύγιο μειώθηκε συνολικά το 2020, κατά 3,04%, γεγονός το οποίο οφείλεται στην αύξηση των ελληνικών εξαγωγών προς τη Γερμανία και στην ταυτόχρονη μείωση των γερμανικών εξαγωγών προς την Ελλάδα.

Γ.1.1 Ελληνικές εξαγωγές στη Γερμανία το 2020

Γ.1.1.1 Κυριότερες κατηγορίες

Στη διάρθρωση των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία κυριαρχούν, εν γένει, τα τρόφιμα (ΚΣΟ 01-23), το μερίδιο των οποίων επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία, ωστόσο, μειώθηκε περαιτέρω το 2020 σε 33,1% από 34,5% το 2019 και από 36,8% το 2018. Πρώτη κατηγορία στην 2^η ψήφια κατάταξη των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία είναι τα φαρμακευτικά προϊόντα (ΚΣΟ 30), με μερίδιο 12,1%. Στη 2^η θέση βρίσκονται τα προϊόντα αλουμινίου (ΚΣΟ 76) με 9,3% και ακολουθούν: ηλεκτρικές μηχανές/συσκευές (ΚΣΟ 85) με μερίδιο 8,1%, γαλακτοκομικά (ΚΣΟ 04) με μερίδιο 7,9%, φρούτα (ΚΣΟ 08) με μερίδιο 7,8% και παρασκευάσματα λαχανικών και φρούτων (ΚΣΟ 20) με μερίδιο 7,4% κλπ. Οι 14 πρώτες κατηγορίες προϊόντων καλύπτουν το 77% περίπου των συνολικών εξαγωγών της Ελλάδος προς τη Γερμανία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Ελληνικές Εξαγωγές προς Γερμανία 2019 – 2020

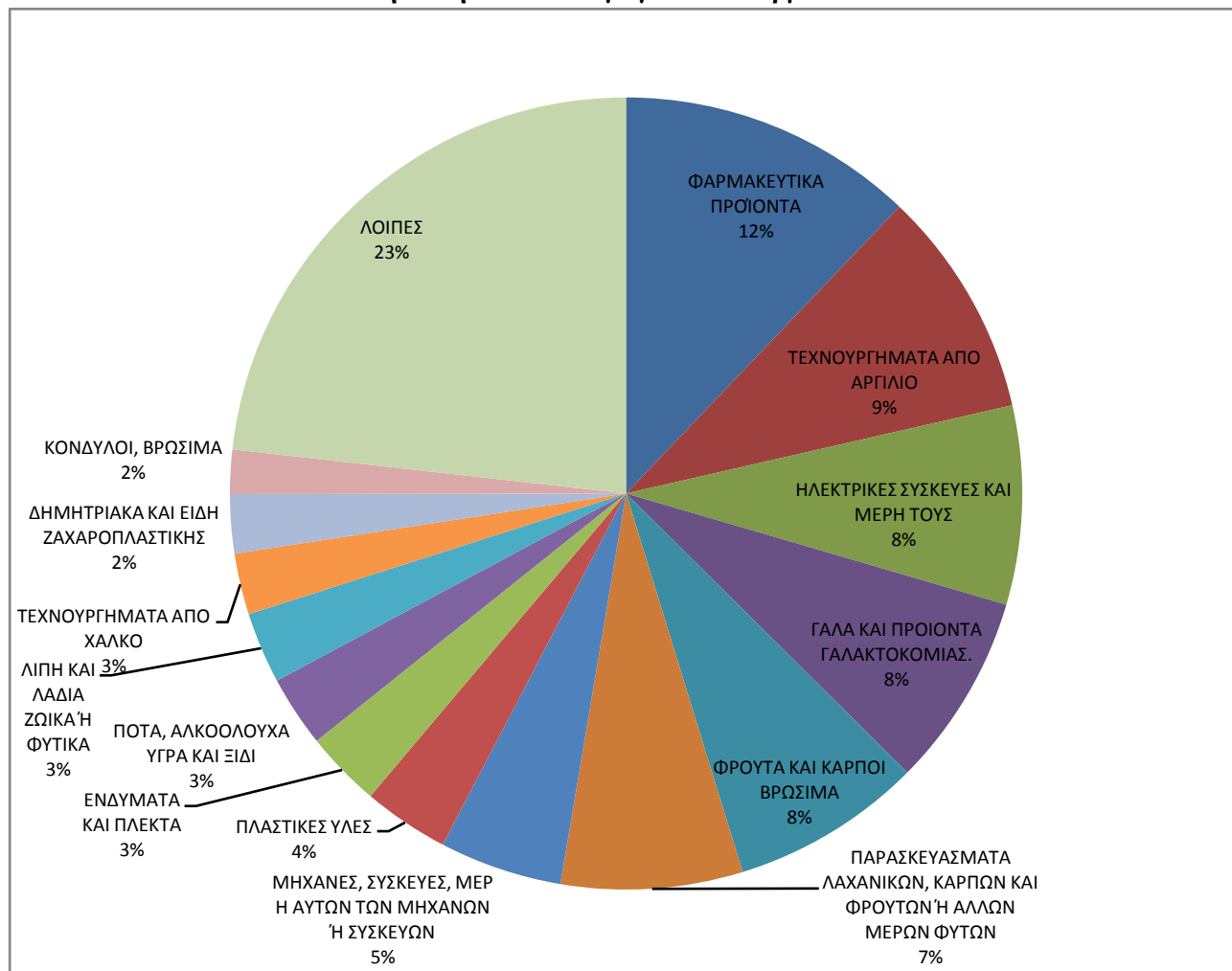
Κυριότερες κατηγορίες σε 2^η ψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε €)

α/α	ΚΣΟ	ΠΡΟΙΟΝΤΑ*	2019		2020		Μεταβολή (%)
			Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου	
1	30	ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	300.954.115	13,1	290.189.250	12,1	-3,6
2	76	ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΡΓΙΛΙΟ	220.752.932	9,6	222.904.612	9,3	1,0
3	85	ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ	203.226.885	8,9	193.428.723	8,1	-4,8
4	04	ΓΑΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΑΣ	159.325.299	6,9	189.306.947	7,9	18,8
5	08	ΦΡΟΥΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΙ ΒΡΩΣΙΜΑ	147.633.864	6,4	187.054.816	7,8	26,7
6	20	ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΚΑΡΠΩΝ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΩΝ Ή ΑΛΛΩΝ ΜΕΡΩΝ ΦΥΤΩΝ	160.510.721	7,0	178.583.051	7,4	11,3
7	84	ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ, ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ	65.855.438	2,9	120.824.860	5,0	83,5
8	39	ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ	79.386.518	3,5	83.373.829	3,5	5,0
9	61	ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΛΕΚΤΑ	76.942.708	3,4	75.238.184	3,1	-2,2
10	22	ΠΟΤΑ, ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΥΓΡΑ ΚΑΙ ΞΙΔΙ	71.527.449	3,1	70.807.822	2,9	-1,0
11	15	ΛΙΠΗ ΚΑΙ ΛΑΔΙΑ ΖΩΙΚΑ Ή ΦΥΤΙΚΑ	57.185.880	2,5	70.570.419	2,9	23,4
12	74	ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΑΛΚΟ	53.308.404	2,3	59.771.346	2,5	12,1
13	19	ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	49.886.973	2,2	57.343.744	2,4	14,9
14	07	ΚΟΝΔΥΛΟΙ, ΒΡΩΣΙΜΑ	39.904.048	1,7	43.989.765	1,8	10,2
		ΛΟΙΠΕΣ	461.986.402	20,1	557.542.076	23,2	20,7
		ΣΥΝΟΛΟ	2.294.683.991	100	2.400.929.444	100	4,6

* με κόκκινο αποδίδονται οι κατηγορίες προϊόντων του κλάδου τροφίμων και ποτών

Πηγή: EUROSTAT/ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2021– Επεξεργασία: Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΓΡΑΦΗΜΑ 6
Σύνθεση Ελληνικών Εισαγωγών από Γερμανία 2020

Πηγή: EUROSTAT/ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2021 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Την 1^η θέση στις εξαγωγές της χώρας μας προς Γερμανία το 2020 κατέλαβαν τα **φαρμακευτικά προϊόντα (ΚΣΟ 30)**. Καταγράφοντας μικρή μόνο μείωση 3,6%, οι εξαγωγές μας διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των €290,2 εκατ., έναντι €300,1 εκατ. το 2019. Η Γερμανία αποτέλεσε τον 2ο σημαντικότερο προορισμό των ελληνικών εξαγωγών φαρμάκων, απορροφώντας το 10,1%.

Σχετικά σταθερές παρέμειναν οι ελληνικές εξαγωγές **προϊόντων αλουμινίου (ΚΣΟ 76)** το 2020 οι οποίες ανήλθαν σε €222,9 εκ., σημειώνοντας πολύ μικρή αύξηση 1% σε σχέση με το 2019. Η Γερμανία απορροφά το 13,8% των ελληνικών εξαγωγών προϊόντων αλουμινίου.

Οι **Μηχανές, Συσκευές και Υλικά Ηλεκτρικά και Μέρη αυτών (ΚΣΟ 85)** αποτελούν την 3^η σημαντικότερη κατηγορία των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία. Οι εξαγωγές των προϊόντων αυτών σημείωσαν μείωση -4,8% το 2020 και διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των €193,4 εκατ., έναντι €203,2 εκατ. το 2019. Η Γερμανία συνιστά το σημαντικότερο προορισμό των ελληνικών εξαγωγών της εν λόγω κατηγορίας, με μερίδιο 15,8%.

Ακολουθούν τα **γαλακτοκομικά προϊόντα (ΚΣΟ 04)** (κυρίως φέτα). Οι εξαγωγές μας το 2020 ανερχόμενες σε €189,3 εκατ., εκτοξεύτηκαν κατά 18,8%. Η Γερμανία παραμένει διαχρονικά η 1^η χώρα-προορισμός των ελληνικών εξαγωγών της κατηγορίας, με μερίδιο το οποίο ανήλθε σε 23,4%.

Ομοίως οι ελληνικές εξαγωγές **φρούτων (ΚΣΟ 08)** προς τη Γερμανία αυξήθηκαν κατακόρυφα το 2020 - εν μέσω πανδημίας- κατά 26,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και ανήλθαν σε €187,1 εκατ. Η Γερμανία απορρόφησε το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών εξαγωγών φρούτων το 2020, με μερίδιο 16,5%.

Στην 6^η θέση της κατάταξης των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία βρίσκονται τα **παρασκευάσματα λαχανικών (ΚΣΟ 20)**, καρπών και φρούτων, οι εξαγωγές των οποίων ανήλθαν σε €178,6 εκατ., αυξανόμενες 11,3% σε σχέση με το 2019. Η Γερμανία αποτέλεσε το 2020 τον 2^ο σημαντικότερο προορισμό (μετά τις ΗΠΑ) των σχετικών ελληνικών εξαγωγών με ποσοστό 15,9%.

Στην 7^η θέση ανέβηκε η κατηγορία των **μηχανών και συσκευών (ΚΣΟ 84)**, σημειώνοντας σημαντική αύξηση 83,5%, από €65,9 εκατ. το 2019 σε 120,8 το 2020. Η Γερμανία με μερίδιο 7,3% επί των ελληνικών εξαγωγών της κατηγορίας συνιστά τον 4^ο σημαντικότερο προορισμό των προϊόντων αυτών.

Το 2020 οι ελληνικές εξαγωγές **πλαστικών προϊόντων (ΚΣΟ 39)** προς Γερμανία αυξήθηκαν έναντι του 2019, από €79,3 εκατ σε € 83,4 εκατ. Η Γερμανία αποτελεί τον 5ο σημαντικότερο προορισμό των ελληνικών εξαγωγών, με ποσοστό 7,1%

Μείωση 2,2% καταγράφεται και το 2020 στις εξαγωγές **ενδυμάτων (ΚΣΟ 61)**, η αξία των οποίων ανήλθε σε €75,2 εκατ. Η Γερμανία συνιστά κορυφαίο προορισμό των ελληνικών εξαγωγών της κατηγορίας, με μερίδιο 17,6%.

Πολύ μικρή μείωση 1% κατέγραψαν οι ελληνικές εξαγωγές **ποτών (ΚΣΟ 22)**, κυρίως σούζο, η αξία των οποίων ανήλθε σε €70,8 εκατ. Η Γερμανία απορροφά διαχρονικά το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών εξαγωγών ποτών (2020: 27,1%).

Οι ελληνικές εξαγωγές **ελαιολάδου (ΚΣΟ 15)** στη Γερμανία αυξήθηκαν 23,4%, φθάνοντας τα €70,6 εκατ. το 2020. Η Γερμανία συνιστά διαχρονικά την 2^η σημαντικότερη χώρα-προορισμό ελληνικού ελαιολάδου μετά την Ιταλία (2020: μερίδιο 50,1%), με το σχετικό μερίδιο να ανέρχεται σε 12%.

Σημαντική αύξηση 12,1% κατέγραψαν το 2020 και οι ελληνικές εξαγωγές **τεχνουργημάτων από χαλκό (ΚΣΟ 74)**, με €59,8 εκατ. Το μερίδιο της Γερμανία επί των ελληνικών εξαγωγών αυτής της κατηγορίας ανέρχεται σε 9,5%.

Στην κατηγορία των **παρασκευασμάτων με βάση τα Δημητριακά (ΚΣΟ 19)** οι εξαγωγές μας προς Γερμανία αυξήθηκαν (14,9%) στα €57,3 εκατ. Η Γερμανία, με μερίδιο 17,3%, παραμένει η 1^η χώρα-προορισμός των ελληνικών εξαγωγών της κατηγορίας.

Την ομάδα των σημαντικότερων ελληνικών κατηγοριών εξαγωγών (2ψήφιας ανάλυσης) κλείνουν τα **νωπά Λαχανικά (ΚΣΟ 07)**. Η αξία των ελληνικών εξαγωγών της κατηγορίας αυξήθηκε ομοίως μεσοσύνης της πανδημίας του κορωνοϊού όπως και οι υπόλοιπες κατηγορίες τροφίμων και ανήλθε στα €44 εκατ. Παρά ταύτα η Γερμανία συνιστά την 1^η χώρα-προορισμό των ελληνικών εξαγωγών νωπών λαχανικών, με μερίδιο 24,9%.

Αύξηση, τέλος 20,7% κατεγράφη και στις λοιπές κατηγορίες των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία, οι οποίες καταλαμβάνουν το 23,2% επί του συνόλου.

Γ.1.1.2 Κυριότερα προϊόντα

Τα 20 σημαντικότερα ελληνικά εξαγωγίμα προϊόντα στη Γερμανία περιλαμβάνουν (8ψήφια δασμολογική ανάλυση): διάφορα είδη φαρμάκων, φέτα, καύσιμο αεριοθεωμένων, ελιές, διάφορα προϊόντα αλουμινίου, μπαταρίες, σταφύλια, χάλκινοι σωλήνες, προϊόντα ζύμης και καλώδια. Η αξία αυτών αποτελεί το 44,3% επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Ελληνικές Εξαγωγές προς Γερμανία 2019 – 2020

Κυριότερα προϊόντα σε 8ψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε χιλ €)

α/α	ΚΣΟ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ *	2019		2020		Μεταβολή %
			Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου	
1	30049000	Φάρμακα	220.741	9,6	270.614	12,2	22,6
2	04069032	Φέτα	128.574	5,6	137.111	6,2	6,6
3	15091020	Ελαιόλαδο	47.215	2,1	45.564	2,1	-3,5
4	85072020	Συσσωρευτές	42.088	1,8	45.403	2	7,9
5	08061010	Σταφύλια	31.828	1,4	43.733	2	37,4
6	20057000	Ελιές	49.779	2,2	42.624	1,9	-14,4
7	74111010	Χάλκινοι Σωλήνες	30.654	1,3	38.482	1,7	25,5

8	76012020	Ακατέργαστα κράματα αλουμινίου, σε ράβδους ή μπουλόνια	38.463	1,8	37.663	1,7	-2,1
9	76042990	Προφίλ αλουμινίου	49.181	2,1	36.381	1,6	-26
10	24039990	Επεξεργασμένος Καπνός	3.126	0,2	33.512	1,5	972
11	08092900	Φρέσκα Κεράσια	14.396	0,7	31.641	1,4	119,8
12	76061220	Φύλλα αλουμινίου	38.179	1,7	29.159	1,3	-23,6
13	76082081	Σωλήνες από κράμα αλουμινίου	29.088	1,4	27.693	1,2	-4,8
14	19012000	Μείγματα και ζυμάρια για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας	30.284	1,3	26.489	1,2	-12,5
15	99909929	Όπλα που δεν αναφέρονται αλλού	14.996	0,7	25.189	1,1	68
16	21069098	Παρασκευάσματα διατροφής	24.536	1,1	24.403	1,1	-0,5
17	20087071	Ροδάκινα, παρασκευασμένα	22.210	1,1	24.334	1,1	9,6
18	22089041	Ούζο	20.900	0,9	24.190	1,1	15,7
19	74111090	Εκλεπτυσμένοι χαλκοσωλήνες σε ρολά	19.262	0,9	22.072	1	14,6
20	08101000	Φρέσκες Φράουλες	11.269	0,5	20.025	0,9	77,7
Μερικό Σύνολο			866.769	38,3	791.887	44,3	-8,6

*με κόκκινο αποδίδονται οι κατηγορίες προϊόντων του κλάδου τροφίμων και ποτών

Πηγή: EUROSTAT-DESTATIS, Ιούνιος 2021 – Επεξεργασία: Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ.1.2 Εισαγωγές στην Ελλάδα από Γερμανία το 2020

Γ.1.2.1 Κυριότερες κατηγορίες

Με βάση τα στοιχεία του κατωτέρω Πίνακα 10, διαπιστώνεται ότι στη σύνθεση των ελληνικών εισαγωγών από Γερμανία κυριαρχούν: φάρμακα, επιβατικά αυτοκίνητα, μηχανολογικός εξοπλισμός, χημικά προϊόντα, πλαστικές ύλες, γαλακτοκομικά προϊόντα, ιατρικά μηχανήματα και όργανα, κρέατα και αλλαντικά κ.α.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Εισαγωγές από Γερμανία 2019-2020

Κυριότερα προϊόντα σε 2ψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε €)

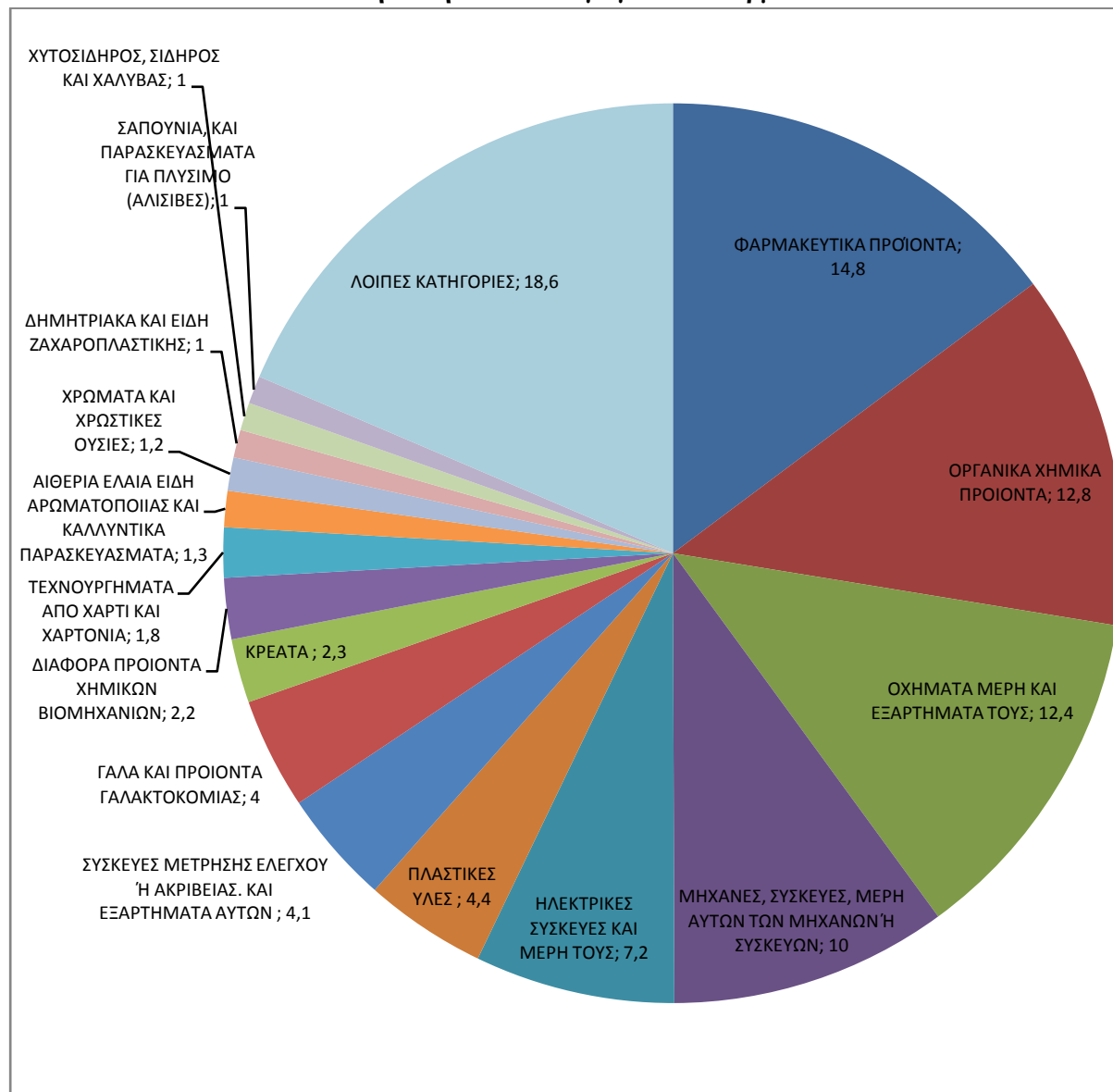
α/α	ΚΣΟ	ΠΡΟΙΟΝΤΑ*	2019		2020		Μεταβολή %
			Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου	
1	30	ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	842.306.817	13,7	894.256.308	14,8	6,2
2	29	ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	558.617.023	9,1	774.605.461	12,8	38,7
3	87	ΟΧΗΜΑΤΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ	806.762.515	13,1	748.287.229	12,4	-7,2
4	84	ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ, ΜΕΡΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ Ή ΣΥΣΚΕΥΩΝ	668.751.213	10,8	603.275.843	10,0	-9,8
5	85	ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ	494.938.709	8	435.576.982	7,2	-12,0
6	39	ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ	269.488.748	4,4	266.931.758	4,4	-0,9
7	90	ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ Ή ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ. ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΑΥΤΩΝ	239.582.396	3,9	249.755.532	4,1	4,2
8	04	ΓΑΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΑΣ	235.347.159	3,8	243.241.913	4,0	3,4
9	02	ΚΡΕΑΤΑ	167.727.216	2,7	138.212.875	2,3	-17,6
10	38	ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ	131.762.884	2,1	134.437.973	2,2	2,0
11	48	ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΑΡΤΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΝΙΑ	118.056.405	1,9	106.818.638	1,8	-9,5
12	33	ΑΙΘΕΡΙΑ ΕΛΑΙΑ ΕΙΔΗ ΑΡΩΜΑΤΟΠΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ	81.585.984	1,3	75.779.360	1,3	-7,1
13	32	ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΡΩΣΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ	81.399.021	1,3	70.172.280	1,2	-13,8
14	19	ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	59.801.298	1	62.768.170	1,0	5,0

15	72	ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟΣ, ΣΙΔΗΡΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑΣ	76.766.911	1,2	58.931.034	1,0	-23,2
16	34	ΣΑΠΟΥΝΙΑ, ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΛΥΣΙΜΟ (ΑΛΙΣΙΒΕΣ)	64.113.817	1	58.837.015	1,0	-8,2
		ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	1.225.739.527	19,9	1.122.627.488	18,6	-8,4
		ΣΥΝΟΛΟ	6.164.391.436	100	6.044.515.859	100	-1,9

*με κόκκινο αποδίδονται οι κατηγορίες προϊόντων του κλάδου τροφίμων και ποτών

Πηγή: EUROSTAT, Ιούνιος 2020 – Επεξεργασία: Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΓΡΑΦΗΜΑ 7
Σύνθεση Ελληνικών Εισαγωγών από Γερμανία 2020

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2021 – Επεξεργασία Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ.1.2.2 Κυριότερα προϊόντα

Τα 20 σημαντικότερα εισαγόμενα προϊόντα από τη Γερμανία (8ψήφια δασμολογική ανάλυση) περιλαμβάνουν: φάρμακα, χημικές ενώσεις, οχήματα και εξαρτήματα οχημάτων, ορούς, ανεμογεννήτριες, χοιρινό κρέας, γάλα, τυρί gouda, συσκευές διαγνωστικής, ελάσματα από σίδηρο, τηλεφωνικές συσκευές, ζάχαρη. Η αξία αυτών συνολικά ανέρχεται στο 36% επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

Ελληνικές εισαγωγές από Γερμανία 2019-2020

Κυριότερα προϊόντα σε 8ψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε χιλ. €)

α/α	ΚΣΟ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2019		2020		Μεταβολή %
			Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου	
1	29321900	Ενώσεις που περιέχουν δακτύλιο φουρανίου	414.329	6,8	566.843	9,3	36,8
2	30049000	Φάρμακα δοσολογημένα	595.447	9,8	469.941	7,8	-21,1
3	88024000	Αεροσκάφη σταθερής πτέρυγας	-		192.028	3,2	-
4	30021500	Οροί, ανοσολογικά προϊόντα	95.707	1,6	168.349	2,8	75,9
5	30039000	Φαρμακευτικά προϊόντα, μη δοσολογημένα	22.926	0,4	86.298	1,4	276,4
6	87032210	Οχήματα	93.391	1,5	73.253	1,2	-21,6
7	85171200	Τηλεφωνικές συσκευές	29.108	0,5	72.664	1,2	149,6
8	30021200	Οροί, ανοσολογικά προϊόντα	41.463	0,7	64.080	1,1	54,6
9	04029110	Γάλα	51.669	0,9	61.109	1	18,3
10	04069078	Τυρί gouda	49.976	0,8	55.746	0,9	11,6
11	02031955	Χοιρινό κρέας	72.956	1,2	54.587	0,9	-25,2
12	84439990	Άλλα μέρη και αξεσουάρ για μηχανήματα εκτύπωσης	45.063	0,7	45.078	0,7	0
13	85176200	Τηλεφωνικές συσκευές	29.108	0,5	44.108	0,7	51,5
14	84713000	Φορητοί υπολογιστές	21.467	0,3	36.270	0,6	69
15	89019010	Άλλα πλοία για θαλάσσια ναυτιλία	51.796	0,8	32.865	0,5	-36,6
16	30043900	Φαρμακευτικά προϊόντα που εμπεριέχουν ορμόνες	18.214	0,3	32.679	0,5	79,4
17	38220000	Αντιδραστήρια διαγνωστικής	37.929	0,6	32.534	0,5	-14,2
18	85023100	Ανεμογεννήτριες	82.156	1,3	31.762	0,5	-61,3
19	17019910	Λευκή ζάχαρη	28.360	0,5	30.208	0,5	6,5
20	87033110	ΙΧ Οχήματα με κινητήρα ντίζελ έως 1500 κε	34.363	0,6	29.709	0,5	-13,5
		Μερικό Σύνολο	1.815.428	29,9	2.180.111	36	20,1

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2021 – Επεξεργασία Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ.2 Διμερές Εμπόριο Υπηρεσιών Ελλάδος-Γερμανίας

Το διμερές εμπόριο υπηρεσιών της χώρας μας με τη Γερμανία είναι διαχρονικά πλεονασματικό, κυρίως λόγω του τουρισμού.

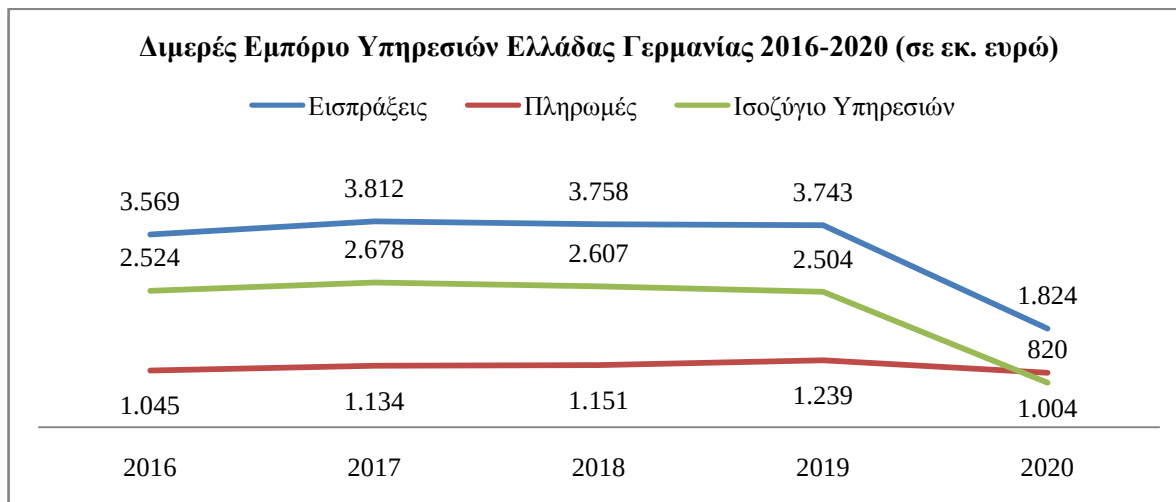
ΠΙΝΑΚΑΣ 12

Διμερές Εμπόριο Υπηρεσιών Ελλάδος Γερμανίας 2016-2020

(αξία σε εκατ. €)	2016	2017	2018	2019	2020
Εισπράξεις	3.569	3.812	3.758	3.743	1.824
Πληρωμές	1.045	1.134	1.151	1.239	1.004
Ισοζύγιο υπηρεσιών	2.524	2.678	2.607	2.504	820

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2021– Επεξεργασία Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΓΡΑΦΗΜΑ 8

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2021

Αναλυτικότερα, η εικόνα του διμερούς εμπορίου υπηρεσιών με τη Γερμανία αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

Διμερές Ισοζύγιο Υπηρεσιών με Γερμανία

	2016 (σε εκ. €)	2017 (σε εκ. €)	2018 (σε εκ. €)	2019 (σε εκ. €)	2020 (σε εκ. €)	% συνόλου
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	2524	2678	2607	2504	820	-
Εισπράξεις	3569	3812	3758	3743	1824	100
Υπηρεσίες μεταποίησης αγαθών τα οποία ανήκουν σε άλλους	2	1	2	2	4	0,2
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής που δεν περιλαμβάνονται αλλού	8	4	5	16	16	0,9
Ταξιδιωτικό	2144	2569	2971	2994	1135	62,2
Θαλάσσιες μεταφορές	60	76	114	59	66	3,6
Λοιπές μεταφορές	773	694	313	281	233	12,8
Κατασκευαστικές	83	48	26	20	44	2,4
Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	51	56	50	47	58	3,2
Χρηματοοικονομικές	22	42	14	31	13	0,7
Χρεώσεις για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	2	2	5	5	1	0,1
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	111	63	45	57	72	3,9
Λοιπές υπηρεσίες	313	257	213	231	182	10,0
Πληρωμές	1045	1134	1151	1239	1004	100
Υπηρεσίες μεταποίησης αγαθών τα οποία ανήκουν σε άλλους	2	2	1	1	0	0,0
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής που δεν περιλαμβάνονται αλλού	12	22	24	12	15	1,5
Ταξιδιωτικό	216	191	233	263	107	10,7
Θαλάσσιες μεταφορές	12	21	35	17	31	3,1
Λοιπές μεταφορές	445	492	427	448	367	36,6
Κατασκευαστικές	12	8	5	22	13	1,3

Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	130	134	133	149	152	15,1
Χρηματοοικονομικές	45	23	34	27	26	2,6
Χρεώσεις για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	7	15	27	8	10	1,0
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	52	76	90	104	107	10,7
Λοιπές υπηρεσίες	112	150	142	188	176	17,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιούνιος 2021

Στις εισπράξεις κυριαρχεί ο τουρισμός με μερίδιο 62,2% επί του συνόλου και ακολουθούν οι μεταφορές, με μερίδιο 7,5%. Στην πλευρά των πληρωμών οι σημαντικότερες κατηγορίες είναι: οι μεταφορές 12,8%, ο τουρισμός 21,2%, οι υπηρεσίες ασφάλισης 12% και οι υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών 8,4%.

Γ.3 Διαπιστώσεις και επισημάνσεις

Βάσει των ανωτέρω στοιχείων συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

- Η χώρα μας κατατάσσεται διαχρονικά σε χαμηλή θέση μεταξύ των χώρων-προμηθευτών της Γερμανίας, ως προς τα περισσότερα εξαγωγικά της προϊόντα. Τα μερίδια αγοράς των ελληνικών προϊόντων στη γερμανική αγορά, ιδιαιτέρως του κλάδου τροφίμων-ποτών, προδηλώνουν σημαντική αναντιστοιχία με τον υψηλό βαθμό αναγνωρισιμότητας της Ελλάδος στη γερμανική κοινωνία, ο οποίος ενισχύεται περαιτέρω λόγω των εκατομμυρίων Γερμανών τουριστών που επισκέπτονται ετησίως τη χώρα μας.
- Η σύνθεση και διαστρωμάτωση των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία κυριαρχείται από προϊόντα των κλάδων εντάσεως εργασίας και χαμηλής προστιθεμένης αξίας, εν αντιθέσει με τη δομή των γερμανικών εξαγωγών προς Ελλάδα, όπου δεσπόζουν βιομηχανικά προϊόντα υψηλής προστιθεμένης αξίας, γεγονός το οποίο αντανακλάται στο διευρυμένο εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της Ελλάδος. Οι εξαγωγές προϊόντων εντάσεως εργασίας υφίστανται ισχυρό ανταγωνισμό από ομοειδή προϊόντα χωρών χαμηλού εργατικού κόστους παραγωγής, ενώ ελληνικά προϊόντα με ενσωματωμένη τεχνολογία έχουν μικρή συμμετοχή στη διάρθρωση των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία.
- Ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις ενδιαφέρονται έντονα για τη γερμανική αγορά, μεταξύ άλλων και λόγω της ελληνικής ομογενειακής παρουσίας στη χώρα. Το ενδιαφέρον αυτό αντανακλάται στον μεγάλο αριθμό αιτημάτων για παροχή πληροφοριών, από μεγάλες εξαγωγικές, έως μικρές ή/και νεοφυείς επιχειρήσεις, που απευθύνονται στο Γραφείο μας.
- Βασικά χαρακτηριστικά της γερμανικής αγοράς αποτελούν: η υψηλή αγοραστική δύναμη, η συνειδητοποιημένη συμπεριφορά του καταναλωτικού κοινού, η γενικευμένη εφαρμογή της σχέσης τιμή/ποιότητας, η προστασία του περιβάλλοντος, η ροπή προς βιολογικά προϊόντα κ.λπ.
- Η πανδημία φαίνεται ότι λειτούργησε θετικά ως προς την αύξηση των ελληνικών εξαγωγών προς τη Γερμανία για το 2020 και βελτίωσε τη θέση της Ελλάδας ως εμπορικού εταίρου της Γερμανίας. Θετικό επίσης είναι ότι για πρώτη φορά, κατά τα τελευταία χρόνια, μειώθηκε το εμπορικό έλλειμμα της χώρας μας έναντι της Γερμανίας. Συγκρατούμε, επίσης, την κατακόρυφη μείωση των γερμανικών εξαγωγών η οποία αποτυπώθηκε και στο διμερές εμπόριο αγαθών με την Ελλάδα. Χαρακτηριστικό των εξαιρετικών επιδόσεων που σημείωσαν οι ελληνικές εξαγωγές προς τη Γερμανία το 2020 είναι το στοιχείο ότι η χώρα μας κατάφερε να αυξήσει τις εξαγωγές της κατά 4,69%, τη στιγμή που ο πρώτος εμπορικός εταίρος της Γερμανίας, η Κίνα, τις αύξησε κατά 5,63%. Προς την κατεύθυνση αυτή συνέβαλλε κυρίως η αύξηση των εξαγωγών ελληνικών αγροδιατροφικών προϊόντων (κυρίως φρούτων και λαχανικών) συγκριτικά με άλλες χώρες οι οποίες εξάγουν ομοειδή προϊόντα. Ωστόσο στη γερμανική αγορά κυριάρχησαν και το 2020 εισαγωγές φρούτων και λαχανικών από την Ισπανία, Ολλανδία, Ιταλία και Τουρκία, με τη χώρα μας να κατατάσσεται 14^η, βελτιώνοντας ωστόσο τη θέση της συγκριτικά με το 2019 στην εν λόγω κατηγορία, οπότε και βρέθηκε στην 16^η θέση. Στο πλαίσιο αυτό οι Έλληνες παραγωγοί

αφουγκραζόμενοι τις ανάγκες που δημιουργήθηκαν στη γερμανική αγορά για εισαγωγές νωπών οπωροκηπευτικών προϊόντων εδραίωσαν την παρουσία τους σε αυτή, παρά τα εμπόδια που δημιουργήθηκαν στην αλυσίδα εφοδιασμού και στις χειρσαίες μεταφορές αγαθών, κυρίως κατά το πρώτο κύμα της πανδημίας. Οι επιχειρήσεις της χώρας μας με εξαγωγικό προσανατολισμό οφείλουν και μπορούν να αδράξουν το θετικό momentum που δημιούργησε η πανδημία για την εδραίωση του μεριδίου εξαγωγών της Ελλάδας στη Γερμανία και σε άλλες κατηγορίες προϊόντων (π.χ. φάρμακα), οι οποίες παρουσίασαν αύξηση το 2020 σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα.

Γ.4 Προοπτικές και δράσεις προς ανάπτυξη των ελληνογερμανικών οικονομικών σχέσεων

- i. Διοργάνωση εκδηλώσεων σε επίπεδο περιφερειακών επιμελητηρίων στη Γερμανία, με τη μορφή ημερίδων και στοχευμένων B2B επιχειρηματικών συναντήσεων, σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος.
- ii. Διοργάνωση εκδηλώσεων για την προβολή ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων στο οικοσύστημα καινοτομίας και τεχνολογιών αιχμής του Βερολίνου, με στόχο τη δικτύωσή τους, την υποστήριξη συνεργειών και την εξασφάλιση χρηματοδοτήσεων.
- iii. Διοργάνωση εκδηλώσεων για την ανάδειξη συνεργασιών μεταξύ ελληνικών κατασκευαστικών και τεχνικών επιχειρήσεων με αντίστοιχες γερμανικές, καθώς και δυνατοτήτων «τριγωνικών» κατασκευαστικών/τεχνικών συνεργασιών σε τρίτες χώρες.
- iv. Διοργάνωση ειδικών δράσεων (με χρήση και ψηφιακών δυνατοτήτων) για την προβολή των κλάδων ειδικού ελληνικού ενδιαφέροντος:
 - ✓ Νωπών Φρούτων και Λαχανικών
 - ✓ Real Estate και Διαχείρισης Ακινήτων
 - ✓ ΑΠΕ, Πράσινο Υδρογόνο και Ηλεκτροκίνηση
 - ✓ Έξυπνες Πόλεις και Βιώσιμη Κινητικότητα στον Αστικό Ιστό
 - ✓ Τουρισμού

Γ.5 Επενδύσεις

Γ.5.1 Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος, το απόθεμα των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ) στην Ελλάδα, in terms of stock την 31.12.2019 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία), σημειώνοντας αύξηση για 5^ο συνεχές έτος, ανήλθε σε €40,2 δις, όπως καταδεικνύει ο Πίνακας 14.

Από το Γράφημα 9 συνάγεται ότι το απόθεμα των γερμανικών Άμεσων Επενδύσεων στην Ελλάδα κινείται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα την επταετία 2001-2007, μεταξύ €1,1 δις (2007) και €2,1 δις (2001). Το 2008, έτος καμψής, οι γερμανικές Άμεσες Επενδύσεις στην Ελλάδα, υπερδιπλασιάστηκαν, ανερχόμενες σε σχεδόν €3,6 δις και, παρά τη σχετική κάμψη το 2010 και 2011, κινήθηκαν έκτοτε περί το επίπεδο των €3,0 δις. Μεταξύ 2012-2015 οι γερμανικές επενδύσεις αυξήθηκαν εκ νέου σημαντικά από €3,0 δις σε €5,1 δις, ενώ την τελευταία 4ετία κινούνται ετησίως αυξητικά με μέσο ρυθμό μεταβολής 8%, σημειώνοντας το 2019 ετήσιο ρεκόρ αύξησης 18,3%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Ελλάδα 2015-2019
 Συνολικά κεφάλαια (stock) τέλος έτους αναφοράς

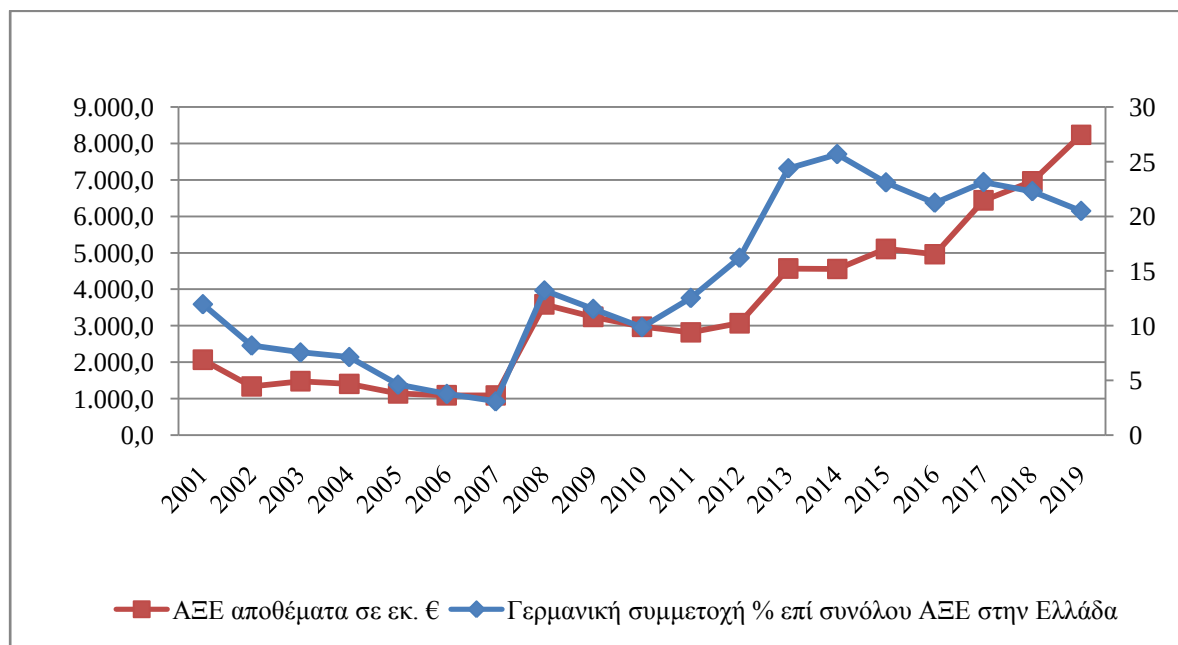
α/α	Χώρες προέλευσης	2015 σε € εκατ.	2016 σε € εκατ.	2017 σε € εκατ.	2018 σε € εκατ.	2019 σε € εκατ.	Μεταβολή 2019/18 (%)	% επί συνόλου ΑΞΕ 2019
1	Γερμανία	5.106,0	4.958,1	6.437,7	6.955,6	8.231,6	18,3	20,5
2	Λουξεμβούργο	4.378,0	5.345,6	6.446,4	6.546,5	8.012,0	22,4	19,9
3	Ολλανδία	4.574,7	4.757,3	4.805,5	5.008,8	6.370,8	27,2	15,9
4	Ελβετία	1.636,2	1.829,8	2.841,9	3.106,0	3.169,3	2,04	7,9
6	Βέλγιο	1.300,5	1.375,6	668,3	1.132,7	2.410,5	112,8	6
7	Ιταλία	845,0	971,8	1.035,1	1.334,2	1.539,7	15,4	3,8
8	Γαλλία	1.892,1	1.389,0	1.453,6	1.330,4	1.534,3	15,32	3,8
9	ΗΠΑ	733,0	541,0	864,4	838,0	1.107,0	32,1	2,8
10	Κύπρος	-2.281,8	-1.935,6	-1.441,5	-98,4	1.059,2	1.176,5	2,6
11	Ισπανία	767,4	776,6	721,8	685,8	702,7	2,5	1,8
12	Ηνωμένο Βασίλειο	314,3	101,0	458,0	686,3	578,0	-15,8	1,4
13	Ιρλανδία	345,6	389,5	395,6	391,8	344,5	-12,1	0,9
14	Αυστρία	234,4	333,7	423,2	254,7	248,3	-2,5	0,6
15	Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	83,4	137,5	12,1	18,1	204,0	1.028,1	0,5
16	Δανία	82,4	82,1	162,0	178,6	189,2	5,9	0,5
17	Σουηδία	98,3	96,0	119,5	107,0	131,2	22,6	0,3
	Λοιπές χώρες	2.009,8	2.203,0	2.448,9	2.736,4	4.361,2	59,4	10,9
	ΣΥΝΟΛΟ	22.119,3	23.352,1	27.852,3	31.212,4	40.193,6	22.119,3	100

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2021 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Αύξηση 18,34% κατέγραψαν και οι γερμανικές Άμεσες Επενδύσεις στη χώρα μας το 2019, οι οποίες ανήλθαν σε €8.231,6 δις, έναντι €6.955,6 δις το 2018. Το 2019 η Γερμανία κατετάγη εκ νέου στην 1^η θέση μεταξύ των χωρών προέλευσης των ΑΞΕ στη χώρα μας, με μερίδιο 20,48% επί του συνολικού επενδεδυμένου κεφαλαίου (stock). Ακολούθησαν Λουξεμβούργο (€8,01 δις), Ολλανδία (€6,37 δις) κλπ. (βλ. Πίνακα 14).

ΓΡΑΦΗΜΑ 9

Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα 2001-2019 (εκατ. Ευρώ)
 Συνολικά κεφάλαια (terms of stock), τέλος έτους αναφοράς

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα (στοιχεία Bundesbank)					
Συνολικά κεφάλαια (stock) τέλος έτους αναφοράς					
	2015 (σε εκ. €)	2016 (σε εκ. €)	2017 (σε εκ. €)	2018 (σε εκ. €)	2019 (σε εκ. €)
Καθαρό Ενεργητικό στην Ελλάδα*	3.067	3.259	3.924	4.116	4.654
Ποσοστό επί συνόλου Γερμανικών Επενδύσεων στο Εξωτερικό	0,29%	0,29%	0,33%	0,33%	0,34%
Αριθμός επιχειρήσεων γερμανικών συμφερόντων	119	129	137	131	130
Αριθμός εργαζομένων	26.000	28.000	28.000	31.000	31.000
Ετήσιος κύκλος εργασιών (δισ €)	7,38	7,94	8,27	9,63	10,23

*καθαρό υπόλοιπο: απαιτήσεις μείον υποχρεώσεις επιχειρήσεων γερμανικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα

Πηγή: Bundesbank, Ιούνιος 2021, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Τραπέζης της Γερμανίας, το συνολικό επενδεδυμένο κεφάλαιο γερμανικών συμφερόντων στην Ελλάδα την 31.12.2019, σημειώνοντας αύξηση 13,1% έναντι 2018, διαμορφώθηκε στο επίπεδο των €4,65 δισ, έναντι €4,116 δισ το 2018 (Πίνακας 15). Το 2019 δραστηριοποιούνταν στην Ελλάδα 139 καταγεγραμμένες επιχειρήσεις γερμανικών συμφερόντων, με 28.000 εργαζομένους και ετήσιο κύκλο εργασιών €8,67 δισ.

Μεταξύ των δραστηριοποιούμενων γερμανικών εταιρειών στην Ελλάδα συγκαταλέγονται οι: Deutsche Telekom (δια της εξαγοράς του ΟΤΕ), Bayer, Böhringer-Ingelheim, Nokia-Siemens Networks, Siemens, Lidl, Bosch-Siemens, Beiersdorf, Osram, Henkel, SAP, Fraport AG, Big Dutchman, Next.e.GO Mobile SE, Volkswagen, RWE, TeamViewer κ. ά.

Γ.5.2 Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

Ελληνικές Άμεσες Επενδύσεις στο εξωτερικό 2015-2019

Συνολικά κεφάλαια (stock) τέλος έτους αναφοράς

α/α	Χώρες προέλευσης	2015 σε εκατ. €	2016 σε εκατ. €	2017 σε εκατ. €	2018 σε εκατ. €	2019 σε εκατ. €	Μεταβολή 2019/18 (%)	Μερίδιο επί συνόλου ΑΞΕ 2019 (%)
1	Κύπρος	4.992,70	4.269,90	4.145,30	4.394,40	4.625,8	5,3	27,0
2	ΗΠΑ	1.969,20	2.220,30	2.032,80	2.186,50	3.172,3	45,1	18,5
3	Χόνγκ-Κόνγκ	1.175,70	1.729,90	1.931,40	1.928,40	1.929,1	0,0	11,3
4	Ολλανδία	1.962,90	1.929,60	1.821,90	1.767,70	1.578,6	-10,7	9,2
5	Λοιπές χώρες	2.238,30	1.537,50	2.067,80	1.929,50	1.531,7	-20,6	8,9
6	Ρουμανία	2.598,40	2.359,00	1.494,60	1.559,80	1.248,6	-20,0	7,3
7	Βουλγαρία	1.622,50	1.259,90	1.229,60	1.275,00	1.091,8	-14,4	6,4
8	Ιταλία	490,3	322,3	474,1	501,8	506,7	1,0	3,0
9	Γερμανία	170,8	220,4	305,8	321,7	333,3	3,6	1,9
10	Τουρκία	3.297,10	136,1	128	238,3	235,3	-1,3	1,4
11	ΠΓΔΜ	383,8	193,4	196,8	201,6	228,8	13,5	1,3
12	Αλβανία	931,7	879	791,5	544,1	221,4	-59,3	1,3
13	Αυστρία	632,4	593,5	602,2	363,8	216,5	-40,5	1,3
14	Σερβία	902,4	683,3	386,6	280	188,0	-32,9	1,1
15	Ισπανία	108,6	119,5	128,4	96,7	72,8	-24,8	0,4
16	Ηνωμένο Βασίλειο	-1.421,70	-1.188,70	-653,9	-209,1	42,9	-120,5	0,3
17	Λουξεμβούργο	373,8	-182,7	-319,8	-301,6	-100,6	-66,6	-0,6
	ΣΥΝΟΛΟ	22.428,90	17.082,20	16.763,10	17.078,60	17.122,9	0,3	100,0

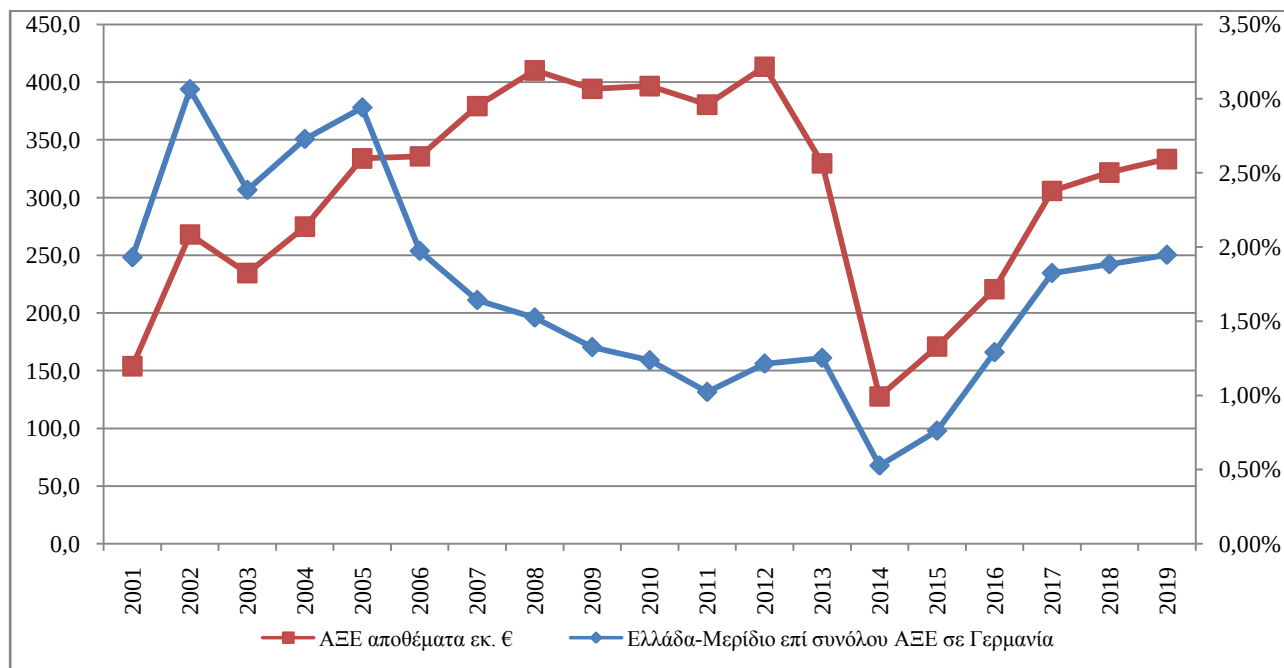
Πηγή Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2021, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Η εξέλιξη των ελληνικών ΑΞΕ στη Γερμανία, σε όρους συνολικού επενδεδυμένου κεφαλαίου (stock), μεταξύ 2001 και 2019, απεικονίζεται στο γράφημα που ακολουθεί:

ΓΡΑΦΗΜΑ 10

Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία 2001-2019 (εκατ. Ευρώ)

Συνολικά κεφάλαια (stock), τέλος έτους αναφοράς

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2021 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Τραπέζης Γερμανίας, από το 2013 και μέχρι το 2016 οι ελληνικές ΑΞΕ στη Γερμανία μειώνονται διαρκώς, ενώ το 2017 επανήλθαν σε ανοδική πορεία. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία του ΟΟΣΑ, την οποία ακολουθεί η Κεντρική Τράπεζα της Γερμανίας (απαιτήσεις μείον υποχρεώσεις εν Γερμανία δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων), το απόθεμα των ελληνικών ΑΞΕ στη Γερμανία το 2018 εμφανίζει θετικό πρόσημο, της τάξεως των €17 εκατ. Οι ελληνικές επενδύσεις στη Γερμανία αφορούν, κατά τη γερμανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα, μόλις 8 επιχειρήσεις, με συνολικό κύκλο εργασιών περί τα €106 εκατ. (στοιχεία Πίνακα 21). Από ίδια πηγή προκύπτει, ωστόσο, ότι στη Γερμανία δραστηριοποιούνται περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις, μεταξύ αυτών: Piraeus Bank, M.J. Maillis, S&B Industrial Minerals, Titan Cement, Alco Group, Alumil Milonas, Ellaktor Group, Mathios Refractories, Frigoglass, Sunlight, Viohalco, COCOMAT, FAGE International, Chipita, Korres και Elpen Farma, Gregory's, Biofresh.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία (στοιχεία Bundesbank)					
Συνολικά κεφάλαια (stock). τέλος έτους αναφοράς					
	2015 (σε εκ. €)	2016 (σε εκ. €)	2017 (σε εκ. €)	2018 (σε εκ. €)	2019 (σε εκ. €)
Καθαρό Ενεργητικό στη Γερμανία*	-45	-46	29	-1	119
Αριθμός επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων	14	13	10	8	6
Ετήσιος κύκλος εργασιών	101	123	112	106	165

*καθαρό υπόλοιπο: απαιτήσεις μείον υποχρεώσεις επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στη Γερμανία

Πηγή: Bundesbank, Ιούνιος 2021, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Α.5.3 Προτάσεις Προσέλκυσης Επενδύσεων

Η γερμανική επενδυτική παρουσία στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά ισχυρή, το μερίδιο, ωστόσο, των γερμανικών ΑΞΕ στην Ελλάδα, ως ποσοστό του συνόλου των γερμανικών Άμεσων Επενδύσεων στο εξωτερικό είναι πολύ χαμηλό. Το γερμανικό επενδυτικό ενδιαφέρον εστιάζεται κυρίως σε υποδομές μεταφορών (ιδίως περιφερειακά αεροδρόμια), ενέργειας και τουρισμού.

Τομείς στρατηγικού ενδιαφέροντος για γερμανικές επενδύσεις στην Ελλάδα μπορούν να αποτελέσουν: Ενέργεια και ΑΠΕ (μεταφορά και αποθήκευση 'πράσινων' μορφών ενέργειας), Τεχνολογίες Περιβάλλοντος (διαχείριση υδάτινων πόρων, ανακύκλωση αποβλήτων), Τρόφιμα-Ποτά (ειδικά δε ΠΟΠ/ΠΓΕ, βιολογικά), Δομικά Υλικά (αλουμίνιο, μάρμαρα κλπ.), Real Estate, Logistics, Τουρισμός, Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα και Έξυπνες Πόλεις κ.ά.

Ωθηση στις επενδύσεις μπορεί να προσδώσει: **α.** η στενότερη συνεργασία μεταξύ Επιμελητηρίων και επιχειρηματικών φορέων/συνδέσμων, **β.** η προώθηση επιχειρηματικών συνεργασιών, μέσω μεικτών ή κοινοπρακτικών επιχειρήσεων, στη Γερμανία καθώς και στην ΝΑ Ευρώπη και σε τρίτες χώρες γενικότερα και **γ.** η προώθηση συνεργασιών με συμμετοχή σε κοινά ευρωπαϊκά προγράμματα, ιδίως σε τομείς υψηλής τεχνολογίας, βιοτεχνολογίας, ενέργειας και περιβάλλοντος.

Γ.6 Τουρισμός

Γ.6.1 Τουριστικός Κλάδος στη Γερμανία

Σύμφωνα με μελέτη του Γερμανικού Συνδέσμου Ταξιδιών (Deutscher Reiseverband) το 2020 (προσωρινά στοιχεία), ο τουριστικός κλάδος στη Γερμανία έχει τα κατωτέρω χαρακτηριστικά:

- ✓ ο γερμανικός κλάδος τουρισμού -εντός και εκτός συνόρων- είχε μόνο ανοδική πορεία έως το 2019, ως ένας από τους ταχέως αναπτυσσόμενους
- ✓ άμεση η προστιθέμενη αξία του στο ΑΕΠ της χώρας με ετήσιο τζίρο άνω των € 100 δις (2019: € 105 δις) και με το συνολικό πολλαπλασιαστικό όφελος για τη γερμανική οικονομία να υπερβαίνει τα €213,5 δις
- ✓ αριθμός απασχολούμενων: 3 εκατ. περίπου, με περίπου 7% των θέσεων εργασίας στη Γερμανία να εξαρτώνται από τον τουρισμό
- ✓ € 19 δις η συμβολή του γερμανικού τουρισμού στο ΑΕΠ αναπτυσσόμενων και αναδυόμενων χωρών (Βαλκάνια και Μικρά Ασία: € 7,5 δις, Νότια και Ανατολική Ασία: € 5,1 δις, Αφρική: € 4,1 δις, Νότια Αμερική: € 2,5 δις)
- ✓ οι επιχειρήσεις διοργάνωσης ταξιδιών υπερβαίνουν τις 2.300, ενώ τα τουριστικά γραφεία και πρακτορεία ξεπερνούν τις 11.000 (κυρίως μικρομεσαίες επιχειρήσεις)
- ✓ κύκλος εργασιών των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων καταγράφει συνεχή αύξηση από το 2015 (2019: €35,4 δις), ωστόσο η δυναμική αυτή οφείλεται κυρίως στις κρουαζιέρες και στα premium ταξίδια (υψηλού budget)
- ✓ οι 3 μεγαλύτερες γερμανικές τουριστικές επιχειρήσεις, το 2019, είχαν ως εξής:
 - TUI, κύκλος εργασιών: €7,25 δις (2018: €7,3 δις), μερίδιο αγοράς 17,9% (2018: 17,8%) – πλέον πρόσφατα στοιχεία για το 2020: κύκλος εργασιών €7,94 δις
 - DER Touristik, κύκλος εργασιών: €3,44 δις (2018: €4,0 δις), μερίδιο αγοράς 8,5% (2018: 9,9%)
 - Thomas Cook, κύκλος εργασιών: €3,36 δις (2018: €3,4 δις), μερίδιο αγοράς 8,3% (2018: 8,3%)
- ✓ Κατά την περίοδο Μαρτίου 2020 - Ιανουαρίου 2021 (covid-19 περίοδος) σε σύγκριση με την περίοδο του 2019 οι εξής κάτωθι δείκτες παρουσίασαν μείωση:
 - τζίρος κλάδου κατά 47,1%
 - κύκλος εργασιών των δραστηριοποιούμενων εταιρειών κατά 57,0%
 - αριθμός εργαζομένων κατά 19,2%

- ✓ δαπάνες γερμανικών νοικοκυριών κατά 54,1% [Πιο συγκεκριμένα τα ετήσια έξοδά τους για ταξιδιωτικούς λόγους ανήλθαν στα €31,9 δις (2019: € 69,5 δις) - μερίδιο 2,1% επί των συνολικών δαπανών τους (2019: 4,6%)]
- ✓ για πρώτη φορά μετά το 1994 ο αριθμός διανυκτερεύσεων μειώθηκε στις 300 εκ. και οι απώλειες εσόδων ανήλθαν στα €1,5 δις/ εβδομάδα
- ✓ Τζίρος γερμανικού τουριστικού κλάδου ανά τομέα δραστηριότητας:
 - €15,4 δις- μερίδιο 48% οι πάροχοι άμεσων υπηρεσιών (μεταφορές, ξενοδοχεία κλπ)
 - € 12,5 δις - μερίδιο 39% τα ταξιδιωτικά γραφεία και πρακτορεία
 - € 4,1 δις- μερίδιο 13% οι πάροχοι διαφημιστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών διαδικτύου
- ✓ Οι Γερμανοί ταξιδιώτες και το 2020 εμπιστεύθηκαν σε υψηλό ποσοστό (50%) τη διοργάνωση των ταξιδιών τους σε τουριστικά γραφεία/πρακτορεία (προτίμηση σε πακέτα all inclusive)
- ✓ Το 63,1% του πληθυσμού ταξίδεψε, ενώ περίπου το 45% εκ των Γερμανών που ταξίδεψαν επέλεξε για το 2020 προορισμούς εσωτερικού
- ✓ Οι 10 δημοφιλέστεροι χώρες - προορισμοί για τους Γερμανούς για ταξίδια άνω των 5 ημερών: Ισπανία (7,7%), Ιταλία (5,7%), Αυστρία (4,8%), Τουρκία (4,6%), Ολλανδία (3,6%), Κροατία (3,4%), Πολωνία (3,1%), Ελλάδα (2,8%), Γαλλία (2,6%), Δανία (1,3%)
- ✓ Οι 10 δημοφιλέστερες πόλεις - προορισμοί εξωτερικού για τους Γερμανούς για ταξίδια έως 4 ημερών: Άμστερνταμ (1%), Βαρκελώνη (0,6%), Λονδίνο (0,5%), Βιέννη (0,5%), Παρίσι (0,4%)

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

Αριθμός ταξιδιών αναψυχής διάρκειας <u>άνω των 5 ημερών</u> για το έτος 2020 (στοιχεία 2019 σε παρένθεση)		Οι 10 σημαντικότεροι χώρες-προορισμοί των Γερμανών στο εξωτερικό, σε % επί του συνόλου των ταξιδιών διάρκειας >5 ημερών (στοιχεία 2019 σε παρένθεση)	
			2020
ΣΥΝΟΛΟ	50,5 εκ. ταξίδια (70,8 εκ)	Ισπανία	7,7 (12,7)
στη Γερμανία	45,2% (26,4%)	Ιταλία	5,7 (8,7)
στο Εξωτερικό	54,8% (73,6%)	Αυστρία	4,8 (4,7)
<i>Μεσόγειος</i>	26,3% (37,9%)	Τουρκία	4,6 (6,3)
Δυτ. Ευρώπη (GB, IRL, F, NL, CH, A)	12,6% (13,3%)	Ολλανδία	3,6 (2,4)
Ανατ. Ευρώπη (H, CZ, PL, RUS κλπ)	6,9% (7,2%)	Κροατία	3,4 (2,7)
Σκανδιναβία	2,9% (3,2%)	Πολωνία	3,1 (2,7)
Μακρινοί προορισμοί	4,1% (8,4%)	Ελλάδα	2,8 (4,1)
		Γαλλία	2,6 (3,6)
		Δανία	1,3

Πηγή: Γερμανικός Σύνδεσμος Ταξιδιών (Deutscher Reiseverband), Ιούνιος 2021 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με τον ανωτέρω Πίνακα, η Ελλάδα έπεσε το 2020 από την 5^η στην 8^η θέση ως προς τις προτιμήσεις των Γερμανών τουριστών. Τέλος, ο κάτωθι Πίνακας παραθέτει στοιχεία που αφορούν στις σύντομες διακοπές των Γερμανών (2-4 ημερών) για το 2020 και τις κυριότερες χώρες και πόλεις προορισμού τους στο εξωτερικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

Αριθμός σύντομων ταξιδιών (διάρκειας 2-4 ημερών) 2020 (στοιχεία 2019 σε παρένθεση)	
ΣΥΝΟΛΟ	37,1 εκατ. ταξίδια (83,8 εκατ. ταξίδια)
στη Γερμανία	81% (75%)
στο εξωτερικό	19% (25%)
Σημαντικότερες χώρες-προορισμοί των Γερμανών στο εξωτερικό % επί του συνόλου των σύντομων ταξιδιών (διάρκειας 2-4 ημερών)	
Ολλανδία	3,2 (3,4)
Αυστρία	3,2 (4,2)
Ισπανία	1,9 (1,9)
Πολωνία	1,6 (1,2)
Γαλλία	1,5 (3,1)
Ιταλία	1,3 (1,8)
Ελβετία	1,3
Βέλγιο	1,1 (1,0)
Ην. Βασίλειο	1,1
Δανία	0,9 (0,9)
Σημαντικότερες πόλεις-προορισμοί των Γερμανών στο εξωτερικό % επί του συνόλου των σύντομων ταξιδιών (διάρκειας 2-4 ημερών)	
Άμστερνταμ	1,0 (0,8)
Βαρκελώνη	0,6 (0,6)
Λονδίνο	0,5 (1,2)
Βιέννη	0,5 (1,1)
Παρίσι	0,4 (1,4)

Πηγή: Γερμανικός Σύνδεσμος Ταξιδιών (Deutscher Reiseverband), Ιούνιος 2021 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ.6.2 Εισερχόμενος Τουρισμός στην Ελλάδα από Γερμανία

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

Εισερχόμενος τουρισμός στην Ελλάδα, 2012-2020 (σε χιλ. ταξιδιώτες)

Χώρα προέλευσης	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Μεταβολή 2020/19	% επί συνολικής κίνησης
Γερμανία	2.267,5	2.459,2	2.810,3	3.138,7	3.706,0	4.381,4	4.026,3	1.526,4	-62,1	20,6
Ηνωμένο Βασίλειο	1.846,3	2.089,5	2.397,2	2.894,7	3.002,0	2.942,8	3.499,3	1.068,6	-69,5	14,4
Γαλλία	1.152,2	1.463,2	1.522,1	1.313,5	1.419,8	1.524,0	1.541,8	468,8	-69,6	6,3
Ιταλία	964,3	1.117,7	1.355,3	1.386,9	1.441,3	1.667,1	1.553,2	373,2	-76,0	5,0
Κύπρος	399,0	448,3	470,1	652,0	631,8	698,0	800,7	291,0	-63,7	3,9
Αλβανία	504,8	488,1	491,4	722,3	828,8	986,6	944,5	266,2	-71,8	3,6
Ολλανδία	580,9	657,3	639,1	770,7	947,2	1.015,0	817,8	256,6	-68,6	3,5
Ρουμανία	278,9	543,4	540,3	1.026,1	1.148,9	1.389,4	1.378,1	204,6	-85,2	2,8

Ελβετία	346,5	377,1	391,2	437,8	448,9	520,8	540,5	175,7	-67,5	2,4
Αυστρία	236,5	285,1	327,1	359,1	395,9	520,8	583,0	160,9	-72,4	2,2
Βέλγιο	344,6	409,2	482,5	467,1	526,6	586,7	587,7	136,1	-76,8	1,8
ΗΠΑ	466,5	591,9	750,3	778,6	864,9	1.097,4	1.179,0	106,6	-91,0	1,4
Τσεχία	287,0	347,6	436,7	280,3	339,4	368,1	402,1	102,9	-74,4	1,4
Δανία	202,5	240,4	237,7	241,7	279,1	384,5	307,6	88,2	-71,3	1,2
Ισπανία	92,0	136,2	93,6	203,3	164,0	225,7	282,9	74,6	-73,6	1,0
Σουηδία	368,8	337,8	351,6	413,1	493,4	508,8	412,4	48,2	-88,3	0,7
Καναδάς	186,7	145,7	182,3	152,8	198,0	345,8	321,0	32,8	-89,8	0,4
Αυστραλία	129,1	183,1	183,2	169,2	324,1	322,5	338,6	28,6	-91,6	0,4
Ρωσία	1.352,9	1.250,2	512,8	595,5	588,7	520,2	582,9	25,7	-95,6	0,3
A. Χώρες ΕΕ - 27	10.527,2	13.249,5	14.974,2	17.216,8	18.583,0	21.397,5	22.053,1	4.889,4	-77,8	66,0
Χώρες ζώνης ευρώ	6.379,4	7.456,5	8.189,3	8.934,9	9.863,4	11.436,4	11.071,4	3.447,1	-68,9	46,5
Χώρες ΕΕ εκτός ζώνης ευρώ	4.147,8	5.792,9	6.785,0	8.281,9	8.719,7	9.961,1	10.981,7	1.442,3	-86,9	19,5
B. Λοιπές Χώρες	7.392,4	8.784,0	8.625,2	7.582,5	8.611,2	8.725,3	9.295,3	2.485,0	-73,3	33,6
Γ. Κρουαζιέρες	2.191,9	2.238,9	2.514,8	3.271,5	2.966,8	2.949,4	2.656,2	31,4	-98,8	0,4
ΣΥΝΟΛΟ (A+B+Γ)	20.111,4	24.272,4	26.114,2	28.070,8	30.161,0	33.072,2	34.004,6	7.405,8	-78,2	100,0
Μεμονωμένοι ταξιδιώτες	13.138,7	16.948,3	18.796,0	19.411,8	20.179,2	22.941,3	24.032,1	5.782,3	-75,9	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2021 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος (Πίνακας 20), η ανοδική πορεία του ελληνικού τουρισμού διεκόπη το 2020, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, με τις αφίξεις τουριστών να μειώνονται κατά 78,2%, έναντι 2019, μετά την μικρή αύξηση το προηγούμενο έτος.

Πιο συγκεκριμένα, επισκέφτηκαν την Ελλάδα μόλις 1,526 εκ. Γερμανοί τουρίστες, περίπου 2,5 εκ. λιγότεροι σε σχέση με το 2019 (-62,1%, αφίξεις 2019: 4,026 εκ.) και με μέση διάρκεια διαμονής τις 11,3 διανυκτερεύσεις. Ωστόσο με μερίδιο 20,6% (2019: 11,8%) επί του συνόλου της εισερχόμενης τουριστικής κίνησης στην Ελλάδα, η Γερμανία παρέμεινε και το 2020 στην 1η θέση μεταξύ των χωρών-προέλευσης επισκεπτών στη χώρα μας, με πολύ σημαντική διαφορά από τις υπόλοιπες χώρες (Ην. Βασίλειο 14,4%, Γαλλία 6,3%, Ιταλία 5% κ.ο.κ.), στοιχείο που καταδεικνύει την εμπιστοσύνη που έδειξαν στη χώρα μας οι Γερμανοί τουρίστες ως αποτέλεσμα και της επιτυχούς διαχείρισης της πανδημίας από την Ελλάδα κατά το πρώτο κύμα του κορωνοϊού, αλλά και της έγκαιρης ενημέρωσής τους για το ασφαλές άνοιγμα του τουρισμού στη χώρα μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

Δαπάνη ανά ταξιδιώτη/χώρα προέλευσης, 2013-2020

Χώρα Προέλευσης	2013 (σε €)	2014 (σε €)	2015 (σε €)	2016 (σε €)	2017 (σε €)	2018 (σε €)	2019 (σε €)	2020 (σε €)	Μεταβολή 2020/19 (%)
Καναδάς	1.388,3	1.125,3	1.221,7	925,3	903,0	1.054,4	1.067,9	1.228,3	15,02
Ελβετία	961,3	896,1	957,9	767,7	760,3	767,0	855,6	841,4	-1,66
ΗΠΑ	1.218,8	1.106,8	1.257,4	934,9	941,1	947,7	1.008,2	807,5	-19,90
Γαλλία	785,9	771,7	784,6	676,7	700,0	626,1	706,8	783,8	10,89
Γερμανία	838,1	811,0	798,7	678,0	688,8	675,9	734,8	743,2	1,14
Αυστραλία	1.369,6	1.305,0	1.295,0	1.075,6	1.218,4	1.123,8	1.095,4	714,9	-34,73
Ηνωμένο Βασίλειο	733,7	743,1	842,4	671,7	687,8	658,3	732,8	707,3	-3,48
Αυστρία	898,1	860,7	918,6	699,9	648,8	698,0	791,7	698,9	-11,72
Βέλγιο	822,1	762,1	773,3	679,9	648,4	680,7	771,3	678,4	-12,04
Ολλανδία	706,3	661,2	686,5	623,7	675,7	606,3	652,7	658,9	0,95
Δανία	574,9	610,3	598,3	549,3	525,4	554,3	619,9	657,5	6,07

Ισπανία	755,8	569,8	709,7	636,1	535,1	545,0	717,8	603,5	-15,93
Ιταλία	622,7	630,0	614,4	520,7	522,7	563,2	649,4	583,2	-10,19
Κύπρος	617,8	569,5	530,1	476,2	528,3	517,4	580,8	580,8	0,01
Σουηδία	615,3	594,4	627,7	535,6	550,7	547,5	626,3	574,7	-8,23
Ρωσία	989,4	925,2	821,6	732,3	710,3	654,8	743,5	557,1	-25,07
Τσεχία	532,0	451,7	461,6	439,2	389,6	439,6	463,7	466,9	0,69
Ρουμανία	435,0	345,6	331,3	381,3	325,8	323,9	350,3	391,4	11,74
Αλβανία	330,6	293,5	298,9	235,6	229,3	239,5	224,9	338,2	50,38
Κρουαζιέρες	203,1	173,3	177,6	139,8	144,1	146,7	187,8	282,2	50,26
Χώρες ΕΕ - 28	682,1	622,1	628,0	528,4	531,2	514,5	557,5	584,5	4,85
Χώρες ΕΕ εκτός ζώνης Ευρώ	559,0	481,9	500,3	424,7	410,1	392,2	415,5	313,9	-24,46
Χώρες ζώνης Ευρώ	762,1	731,1	733,7	624,6	638,3	621,0	698,4	697,8	-0,09
Λοιπές Χώρες	612,3	542,1	495,7	481,6	502,9	532,3	579,3	584,3	0,85
ΣΥΝΟΛΟ	604,2	551,8	540,9	470,5	485,1	486,4	534,6	583,2	9,08
Μεμονωμένοι ταξιδιώτες	582,6	526,6	521,7	462,6	472,6	468,3	485,1	550,8	13,54
Οργανωμένα ταξίδια	645,1	610,0	590,4	488,2	510,3	527,4	653,9	698,5	6,81

Πηγή : Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2021 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Κατά τη διάρκεια των διακοπών τους στην Ελλάδα το 2020, οι Γερμανοί ταξιδιώτες δαπάνησαν κατά μέσο όρο €743,2 (2019: €734,8, +1,14%), καταλαμβάνοντας την 5^η θέση στη σχετική κατάταξη (8^η το 2019), ποσό σημαντικά χαμηλότερο σε σχέση με τη μέση δαπάνη επισκεπτών από Καναδά (1^η θέση με €1.228,3), Ελβετία (2^η θέση με €841,4), ΗΠΑ (3^η θέση €807,5), αλλά και από Γαλλία (4^η θέση με €783,8) (στοιχεία Πίνακα 21) .

Επίσης η Γερμανία βρέθηκε και για το 2020, παρά την κρίση της πανδημίας του κορωνοϊού, στην κορυφή της λίστας των ταξιδιωτικών εισπράξεων στην Ελλάδα ανά χώρα προέλευσης ταξιδιωτών, με μερίδιο 26,3%, ακολουθούμενη από το Ην. Βασίλειο (17,5%) και τη Γαλλία (8,5%). Τούτο αποδεικνύεται και από τα στατιστικά που συλλέχτηκαν σε περιφερειακό επίπεδο, δεδομένου ότι η Γερμανία αποτέλεσε 1^η ή 2^η χώρα προέλευσης ταξιδιωτικών εισπράξεων για την πλειοψηφία των ελληνικών περιφερειών.

Συνολικά σε εθνικό επίπεδο κατά το 2020, όπως ήταν αναμενόμενο οι ταξιδιωτικές εισπράξεις από τη Γερμανία μειώθηκαν, εξαιτίας των συνεπακόλουθων περιορισμών στις ταξιδιωτικές μετακινήσεις, ωστόσο σε σημαντικά μικρότερο ποσοστό (-61,7%) συγκριτικά με άλλες χώρες (π.χ. Βέλγιο -79,6%, Ιταλία -78,4%, Αυστρία -75,6% κ.ο.κ.)

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

Εισπράξεις ανά Χώρα Προέλευσης, 2013-2020

Χώρα Προέλευσης	2013 (σε εκ. €)	2014 (σε εκ. €)	2015 (σε εκ. €)	2016 (σε εκ. €)	2017 (σε εκ. €)	2018 (σε εκ. €)	2019 (σε εκ. €)	2020 (σε εκ. €)	Μεταβολή 2020/19 (%)	% επί συνόλου
Γερμανία	1.900,4	1.994,5	2.244,6	2.127,9	2.552,7	2.961,6	2.958,6	1.134,4	-61,7	26,3
Ηνωμένο Βασίλειο	1.354,7	1.552,7	2.019,5	1.944,2	2.064,7	1.937,2	2.564,2	755,8	-70,5	17,5
Γαλλία	905,5	1.129,1	1.194,3	888,8	993,9	954,1	1.089,7	367,4	-66,3	8,5
Ιταλία	600,4	704,1	832,7	722,2	753,3	938,9	1.008,6	217,7	-78,4	5,0
Ολλανδία	410,3	434,6	438,8	480,7	640,0	615,4	533,8	169,1	-68,3	3,9
Κύπρος	246,5	255,3	249,2	310,5	333,8	361,1	465,1	169,0	-63,7	3,9
Ελβετία	333,1	337,9	374,8	336,1	341,3	399,5	462,4	147,9	-68,0	3,4
Αυστρία	212,4	245,4	300,5	251,4	256,9	363,5	461,5	112,4	-75,6	2,6
Βέλγιο	283,2	311,8	373,1	317,6	341,4	399,3	453,3	92,3	-79,6	2,1
Αλβανία	166,9	143,3	146,9	170,2	190,0	236,3	212,4	90,0	-57,6	2,1
ΗΠΑ	568,6	655,1	943,3	727,9	813,9	1.040,1	1.188,6	86,1	-92,8	2,0
Ρουμανία	121,3	187,8	179,0	391,3	374,4	450,0	482,7	80,1	-83,4	1,9
Δανία	116,4	146,7	142,2	132,8	146,6	213,2	190,7	58,0	-69,6	1,3
Τσεχία	152,7	157,0	201,6	123,1	132,2	161,8	186,4	48,1	-74,2	1,1

Ισπανία	69,5	77,6	66,4	129,3	87,8	123,0	203,0	45,0	-77,8	1,0
Καναδάς	259,2	164,0	222,7	141,4	178,8	364,6	342,8	40,3	-88,2	0,9
Σουηδία	226,9	200,8	220,7	221,3	271,7	278,6	258,3	27,7	-89,3	0,6
Αυστραλία	176,8	238,9	237,2	182,0	394,9	362,4	370,9	20,4	-94,5	0,5
Ρωσία	1.338,6	1.156,6	421,3	436,1	418,1	340,6	433,4	14,3	-96,7	0,3
										0,0
A Χώρες ΕΕ - 27	7.180,3	8.242,9	9.403,3	9.097,4	9.872,0	11.008,7	12.294,7	2.858,0	-76,8	66,2
Χώρες ζώνης ευρώ	4.861,5	5.451,3	6.008,5	5.580,4	6.296,0	7.102,2	7.731,9	2.405,3	-68,9	55,7
Χώρες ΕΕ εκτός ζώνης ευρώ	2.318,8	2.791,6	3.394,8	3.517,1	3.576,0	3.906,5	4.562,8	452,7	-90,1	10,5
B Λοιπές Χώρες	4.526,7	4.762,1	4.275,9	3.651,8	4.330,4	4.644,5	5.385,2	1.451,9	-73,0	33,6
Γ Κρουαζιέρες	445,2	388,0	446,6	457,5	427,7	432,6	498,9	8,9	-98,2	0,2
ΣΥΝΟΛΟ (Α+Β+Γ)	12.152,2	13.393,0	14.125,8	13.206,8	14.630,1	16.085,8	18.178,8	4.318,8	-76,2	100,0
Μεμονωμένοι ταξιδιώτες	7.654,4	8.925,5	9.805,5	8.979,3	9.536,6	10.742,6	11.657,5	3.184,8	-72,7	73,7

Πηγή : Τράπεζα της Ελλάδος Ιούνιος 2021 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ.6.3 Προτάσεις Ενίσχυσης Τουριστικών Ροών

Βάσει της ανάλυσης του γερμανικού τουριστικού κλάδου, σε συνδυασμό με τα χαρακτηριστικά της εισερχόμενης στην Ελλάδα τουριστικής κίνησης από Γερμανία και με τις θετικές αναφορές (διαχείριση τουριστικής περιόδου κατά το 2020 και θέσπιση με ταχείς ρυθμούς σχετικού νομοθετικού πλαισίου - αναφορά σε ψηφιακούς «νομάδες») εκπροσώπων γερμανικών κλαδικών συνδέσμων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του τουρισμού για τη χώρα μας, η οποία απέδειξε ότι με την υιοθέτηση των κατάλληλων ψηφιακών εργαλείων, το 2021 μπορεί να αποτελέσει χρονιά - βάση για την ανάπτυξη ενός προτύπου «υγιεινού» τουρισμού, οι προοπτικές που διανοίγονται για την ενίσχυση των διμερών τουριστικών ροών συνοψίζονται ως εξής:

- Η Μεσόγειος αποτελεί μεν τον πιο αγαπημένο προορισμό των Γερμανών τουριστών, ωστόσο, η Ελλάδα υπολείπεται σημαντικά της Ισπανίας, Ιταλίας και Τουρκίας.
- Το ελληνικό τουριστικό προϊόν μπορεί να αναδειχθεί περαιτέρω στη Γερμανία, σε μία χώρα όπου αναπτύσσονται κατά τα τελευταία χρόνια εναλλακτικά μοντέλα τουρισμού (π.χ. αειφόρος και βιώσιμος τουρισμός). Τομείς οι οποίοι προσφέρουν δυνατότητες είναι: αστικός, γαστρονομικός, πολιτιστικός – εκπαιδευτικός, ορεινός και φυσιολατρικός τουρισμός, τουρισμός ευεξίας (wellness, αποκατάσταση παθήσεων κ.λπ) και αθλητικός τουρισμός (ποδηλατικός, περιπατητικός, ιστιοπλοϊκός κ.λπ.), συνεδριακός και ιατρικός τουρισμός
- Προκειμένου να προσελκυσθούν περισσότεροι Γερμανοί τουρίστες, καθώς και να επιμηκυνθεί η τουριστική περίοδος στη χώρα μας προτείνεται:
 - ✓ Περαιτέρω αξιοποίηση του διαδικτύου και διεύρυνση των συνεργασιών με παρόχους διαδικτυακών τουριστικών υπηρεσιών
 - ✓ Συνεχής αναβάθμιση της παρουσίας της χώρας, με εθνικό περίπτερο, σε μεγάλες διεθνείς τουριστικές εκθέσεις της Γερμανίας (ιδιαίτερως στην Διεθνή Τουριστική Έκθεση Βερολίνου ITB)
 - ✓ Διαφημιστική προβολή με αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα ψηφιακά εργαλεία και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
 - ✓ Προσέγγιση και ενημέρωση ειδικών διαμορφωτών κοινής γνώμης και τάσεων (trend setters, influencers, style hounds κλπ) στον τουριστικό κλάδο
 - ✓ Διοργάνωση επισκέψεων στην Ελλάδα με προσκεκλημένους: διοργανωτές ταξιδίων, εκπροσώπους τουριστικών Γραφείων και ειδικευμένους δημοσιογράφους

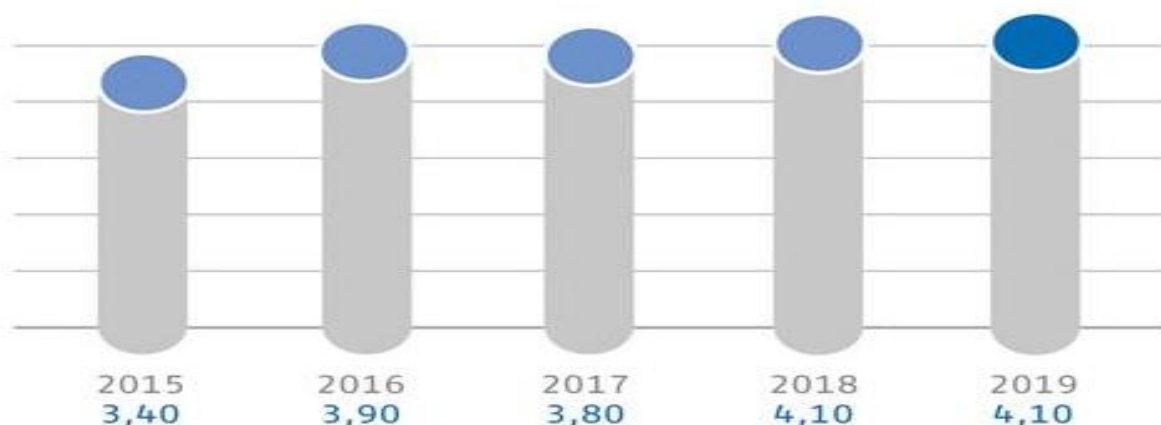
- ✓ Επιδίωξη ανάδειξης της Ελλάδας ως ενδεδειγμένου, ενδιάμεσου τουριστικού σταθμού σε ταξιδιωτικά πακέτα μακρινών/εξωτικών προορισμών, από και προς τη Γερμανία

Γ.7 Διεθνείς Εκθέσεις/Συνέδρια στη Γερμανία και Ελληνικές Συμμετοχές

Σύμφωνα με στοιχεία της Επιτροπής Εκθέσεων της Γερμανικής Οικονομίας AUMA (Ausstellungs- und Messe-Ausschuss der Deutschen Wirtschaft e.V.), ο κλάδος διοργάνωσης εκθέσεων ανήκει στους σημαντικότερους τομείς παροχής υπηρεσιών της γερμανικής οικονομίας, με κύκλο εργασιών €4,1 δις το 2019 (τελευταία διαθέσιμα), όπως ακριβώς και το 2018 και €3,8 δις το 2017.

ΓΡΑΦΗΜΑ 11

Κύκλος Εργασιών Γερμανικού Εκθεσιακού Κλάδου* 2015-2019
(δισ Ευρώ)

© AUMA

*Διοργανωτές τοπικών και εθνικών εκθέσεων (συμπεριλαμβάνονται διοργανώσεις σε εξωτερικό, συνέδρια και υπηρεσίες)

Πηγή: Εκθεσιακή Αρχή AUMA – Ιούνιος 2021 Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της AUMA, η συνολική προστιθεμένη αξία του εκθεσιακού κλάδου στη γερμανική οικονομία (στοιχεία 2019), συμπεριλαμβανομένων των παράπλευρων πολλαπλασιαστικών ωφελειών, ανέρχεται ετησίως σε €28,0 δις, συντηρώντας περί τις 231 χιλ. θέσεις εργασίας. Επτά εταιρείες από τη Γερμανία συγκαταλέγονται μεταξύ των 14 πρώτων διοργανωτών διεθνών εκθέσεων παγκοσμίως (Πίνακας 23, βάσει τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων).

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

Παγκόσμια Κατάταξη Διοργανωτών Εκθέσεων βάσει κύκλου εργασιών

a/a	Διοργανωτής	Έδρα	2018 (σε εκατ. €)	2019 (σε εκατ. €)	Μεταβολή 2018/19 (%)
1	Informa	H.B.	1.318,9	1.698,3	28,8
2	Reed Exhibitions	H.B.	1.351,9	1.486	9,9
3	Messe Frankfurt	Γερμανία	718,1	735,6	2,4
4	GL events	Γαλλία	477,0	572,8	20,1
5	Messe München	Γερμανία	417,9	474,2	13,5
6	Kölnmesse	Γερμανία	337,4	412,7	22,3
7	MCH Group	Ελβετία	463,9	409,3	-11,8
8	Clarion Events / Comet Bidco	H.B.	242,3	391,8	61,7
9	Messe Düsseldorf	Γερμανία	294,0	378,5	28,7
10	Deutsche Messe	Γερμανία	309,7	346,2	11,8

11	Comexposium	Γαλλία	366,0	341	-6,8
12	Emerald Expositions	ΗΠΑ	332,6	322,2	-3,1
13	Messe Berlin	Γερμανία	352,1	286	-18,8
14	Nürnbergmesse	Γερμανία	315,1	285,7	-9,3
15	Fiera Milano	Ιταλία	247,2	279,7	13,2
16	HKTDC	Χονγκ-Κονγκ	240,0	255,4	6,4
17	Hyve Group plc (ITE Group)	H.B.	197,2	247,8	25,7

Πηγή: Εκθεσιακή Αρχή AUMA – Ιούνιος 2021 Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Το 2020 πραγματοποιήθηκαν στη Γερμανία μόλις 49 εθνικές και διεθνείς εκθέσεις από τις 190 που ήταν προγραμματισμένες, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού σαφώς μειούμενος σε σχέση με το 2019 και τις 163 εκθέσεις, με τον αριθμό των εκθετών να ανέρχεται σε 47.600 -76% έναντι 2019), και τον αριθμό των επισκεπτών σε 2.180.000 -78% έναντι 2019). Ο αριθμός των ξένων εκθετών ανήλθε το 2020 σε μόλις 32.350, έναντι 113.313 το 2019.

Ο μεγαλύτερος αριθμός εκθετών (στοιχεία 2019), σε εκθεσιακές διοργανώσεις στη Γερμανία προέρχεται από χώρες ΕΕ (51,7%). Ακολουθούν οι εκθέτες από χώρες ΝΑ και Κεντρικής Ασίας (27,2%), ευρωπαϊκές χώρες εκτός ΕΕ (9,1%), Β. Αμερική (5,7%), Λατ. Αμερική (2,3%), Αφρική (2,0%), Εγγύς και Μέση Ανατολή (1,5%) και Αυστραλία-Ωκεανία (0,5%).

Οι συμμετοχές από Κίνα το 2019 ανήλθαν σε 15.685, έναντι 17.509 το 2018 κατατάσσοντάς την Κίνα στην 1^η θέση μεταξύ των ξένων εκθετών στη Γερμανία, με 2^η την Ιταλία (13.683 εκθέτες), 3^η την Γαλλία (6.624), ακολουθούμενες από ΗΠΑ (5.346) Ολλανδία (5.341) κ.λπ.

Όσον αφορά στη φιλοξενία διεθνών συνεδρίων στη Γερμανία, σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση „International Congress and Convention Association“, η Γερμανία για το έτος 2019 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία), κατατάχθηκε στη 2^η θέση παγκοσμίως, με 714 συνέδρια, μετά από τις ΗΠΑ (934) και πριν τη Γαλλία (595). Αντιστοίχως, σε όρους συνολικού αριθμού συμμετεχόντων σε διεθνή συνέδρια, το 2019 κατέλαβε την 3^η θέση στον κόσμο, με 252.668 συμμετέχοντες (1. ΗΠΑ: 357.137 και 2. Ισπανία: 348.728).

Η Ελλάδα το 2019 συμμετείχε σε περίπου 40 Διεθνείς εκθέσεις στη Γερμανία, έναντι 92 το 2018, ενώ μειώθηκε και ο αριθμός των εκθετών από 962 το 2018 σε 779 το 2019.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

-Υποστήριξη και συμμετοχή του Γραφείου ΟΕΥ σε επίσημες επισκέψεις, σε διοργάνωση εκδηλώσεων/εκθέσεων και επιχειρηματικών αποστολών, προσέλκυσης επενδύσεων, ήτοι:

- 4^ο Ελληνογερμανικό Οικονομικό Forum (09.03.2020) κατά τη διάρκεια του οποίου έλαβαν χώρα, πριν τις εναρκτήριες ομιλίες, τέσσερα (4) Expert Panels με συμμετοχή ειδικών/εμπειρογνομόνων σχετικά με τη θεματολογία του Forum (*National and European Financing Programs for bilateral cooperation, Innovation/Startup, Innovative Renewable Energy Sources, Energy Efficiency*), τις εργασίες των οποίων συνέδραμαν στελέχη του Γραφείου
- Πραγματοποίηση ψηφιακής εκδήλωσης-δράσης επιχειρηματικής δικτύωσης μεταξύ ελληνικών και γερμανικών επιχειρήσεων, με τίτλο «Hellenic- German Digital Follow-up Forum – Virtual B2B Meetings in Energy, Renewables, Environmental Technologies and Innovation» (02-05.06.2021), η οποία συνδιοργανώθηκε από το Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου και το Ελληνογερμανικό Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο
- Συνδιοργάνωση webinar με τίτλο «Doing Business in Germany- Covid-19 Challenges and Opportunities» (14.10.2020) από το Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου και την Enterprise Greece για την περαιτέρω ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών στους Κλάδους Τροφίμων και Ποτών, Δομικών Υλικών – Βιομηχανικού Εξοπλισμού, Τεχνολογιών Πληροφορικής και Λογισμικού (ITC).

- Συνδιοργάνωση του 7ου Ελληνογερμανικού Φόρουμ Τροφίμων για τα φρούτα από το Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου από κοινού με το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, την BASF Ελλάς ΑΒΕΕ, την Τράπεζα Πειραιώς, και την Enterprise Greece μέσω διαδικτύου στις 26 και 27 Νοεμβρίου 2020.

-Λοιπές δραστηριότητες εντός του 2019:

- Παρακολούθηση περιπτώσεων παραβίασης των ελληνικών κατοχυρωμένων ονομασιών ΠΟΠ-ΠΓΕ σε συνεργασία με ΥΠΑΑΤ, ΕΦΕΤ, ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και εδώ αρμόδιες υπηρεσίες.
- Συνδρομή ελληνικών εταιρειών και, κατά περίπτωση, επίλυση εμπορικών διαφορών με γερμανικές εταιρείες.
- Ενημέρωση για όλο το διεθνές εκθεσιακό πρόγραμμα στην περιοχή αρμοδιότητας του Γραφείου.
- Τακτικές αναρτήσεις στην πύλη οικονομικής διπλωματίας Agora του ΥΠΕΞ επί θεμάτων διμερούς οικονομικής συνεργασίας, εξελίξεων γερμανικής οικονομίας, περιβάλλοντος επιχειρηματικής δραστηριοποίησης κλπ. (σύνολο 141 αναρτήσεις), ως επίσης σύνταξη και ανάρτηση μελετών, σημειωμάτων και ερευνών αγοράς (σύνολο 10 σημειώματα).
- Συμμετοχή σε ψηφιακές ενημερώσεις των Υπουργείων Οικονομικών, Οικονομίας και Ενέργειας, Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Μεταφορών εν όψει εκάστοτε συγκλήσεως αντιστοίχων Συμβουλίων Υπουργών ΕΕ.
- Συμμετοχή σε ψηφιακές εκδηλώσεις και συνέδρια επιχειρηματικών φορέων επί οικονομικών, χρηματοοικονομικών και άλλων θεμάτων πχ ενέργεια, περιβάλλον, γεωργία, εργασία, ανταγωνιστικότητα κλπ.
- Επεξεργασία στατιστικών στοιχείων, μελετών οικονομικών ινστιτούτων κλπ. για την αποτύπωση των εξελίξεων της οικονομίας της Γερμανίας και των διμερών ελληνο-γερμανικών σχέσεων.

-Το Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου, εντός του 2020, ανταποκρίθηκε σε συνολικά 247 αιτήματα παροχής πληροφοριών για την αγορά της Γερμανίας, τόσο προς ελληνικές επιχειρήσεις και φορείς (237 αιτήματα), όσον και προς γερμανικές επιχειρήσεις και φορείς (9 αιτήματα) αντιστοίχως για την ελληνική αγορά. Στα ανωτέρω προστίθενται ακόμη πληθώρα εξειδικευμένων αιτημάτων και ειδικών σημειωμάτων τεχνικής φύσεως, από/προς ελληνικά Υπουργεία, φορείς και ιδιώτες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Χρήσιμες Διευθύνσεις

Γερμανικές Αρχές

Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση / Καγκελαρία	Τηλ. +49-30-182720 Φαξ +49-30-182722555, +49 30 18 10272-0 www.bundesregierung.de	internetpost@bundesregierung.de
Υπουργείο Εξωτερικών Γερμανίας	Τηλ. +49-30-18170 Τηλ. γραμμή για πολίτες: +49-30-1817-2000 Φαξ +49-30-18173402 www.auswaertiges-amt.de	poststelle@auswaertiges-amt.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών Γερμανίας	Τηλ. +49-30-186820 Φαξ +49-30-186823260 www.bundesfinanzministerium.de	Poststelle@bmf.bund.de
Τελωνεία	Γενικές Πληροφορίες Ιδιωτών: Τηλ: + 49 351 44834-510 Φαξ: + 49 351 44834-590 Νομικά και Εξειδικευμένα Θέματα: Τηλ: + 49 351 44834-520 Φαξ: + 49 351 44834-590 www.zoll.de	Γενικές Πληροφορίες Ιδιωτών: info.privat@zoll.de Νομικά και Εξειδικευμένα Θέματα: info.gewerblich@zoll.de

Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis)	Τηλ: +49 611 75 2405, +49 611 75 0 Φαξ: +49 611 72 4000 www.destatis.de	post@destatis.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας & Ενέργειας Γερμανίας	Τηλ. +49-30-186150 Φαξ +49-30-186155208 www.bmwi.de	info@bmwi.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Διατροφής & Γεωργίας Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 /1 85 29 – 0 Φαξ: + 49 30 1 85 29 - 42 62 www.bmel.de	poststelle@bmel.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης & Προστασίας Καταναλωτή Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18 580-0 Φαξ: + 49 3018 580-9525 www.bmjjv.de	poststelle@bmjjv.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Περιβάλλοντος, Προστασίας της Φύσης & Ασφάλειας Αντιδραστήρων Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18 305-0, 0228/99-305-0 Φαξ: + 49 0228 99 305-3225 www.bmu.de	service@bmj.bund.de Φόρμα Επικοινωνίας
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 221 911 001 - 9 Φαξ: + 49 30 18 527-1830 www.bmas.de	info@bmas.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Υγείας Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18441-0 Φαξ: + 49 30 18441-4900 www.bmg.bund.de	poststelle@bmg.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Μεταφορών & Ψηφιακών Υποδομών Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18 300-3060 Φαξ: + 49 30 18 300 1920 www.bmvi.de	buergerinfo@bmvi.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Παιδείας & Έρευνας Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18 57-0 Φαξ: + 49 30 18 57-5503 www.bmbf.de	Information@bmbf.bund.de bmbf@bmbf.bund.de
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης Γερμανίας	Τηλ: + 49 30 18 535-0 Φαξ: + 49 30 18 535-25 01 www.bmz.de	poststelle@bmz.bund.de info@bmz.bund.de
Ομοσπονδιακή Υπηρεσία για την Οικονομία και τον Έλεγχο των Εξαγωγών	Τηλ: +49 6196 908-0 Φαξ: +49 6196 908-1800 www.bafa.de	poststelle@bafa.bund.de
Φορέας Εμπορίου & Επενδύσεων Γερμανίας (Germany Trade & Invest)	Τηλ: +49 30 200 099-0 Φαξ: +49 30 200 099-812 www.gtai.de	office@gtai.com
Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Εργασίας	Τηλ: +49 30 911/179-0 Φαξ: +49 30 0911/179-2123 https://www.arbeitsagentur.de/	zentrale@arbeitsagentur.de

Διπλωματικές Αποστολές

www.auswaertiges-amt.de/DE/Laenderinformationen/VertretungenFremderStaatenA-Z-Laenderauswahlseite_node.html

Ομογενειακοί Φορείς & Ιδρύματα

Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων Ο.Δ. Γερμανίας

Mühlenstraße 40, D-51443 Köln

Τηλ: +49 2203 9883540

e-mail: info@oek-germany.de

<http://www.oekg.de>

Ελληνικό Ιδρυμα Πολιτισμού

Am Monbijouplatz 12, D-101 78 Berlin

Τηλ.: +49 3091521809

e-mail: info@griechische-kultur.de

<http://www.griechische-kultur.de>

Ελληνική Κοινότητα Βερολίνου

Τηλ. +49-30-7929587

Βιομηχανικά & Εμπορικά Επιμελητήρια / Industrie- und Handelskammern (IHK)

Γερμανική Ένωση Βιομηχανικών & Εμπορικών Επιμελητηρίων / Deutscher Industrie- und Handelskammertage.V.	Τηλ.: +49-30 20308-0 Φαξ: +49-30 20308-1000 www.dihk.de Εύρεση επιμελητηρίων www.dihk.de/ihk-finder	info@dihk.de
Εμπορικό Επιμελητήριο Αμβούργου / Handelskammer Hamburg	Τηλ.: +49 40 / 36 13 8-138 Φαξ: +49 40 / 36 13 84 01 www.hk24.de	service@hk24.de
Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο Αννοβέρου / Industrie- und Handelskammer Hannover	Τηλ.: +49 511/3107-0 Φαξ: +49 511/3107-333 www.hannover.ihk.de	info@hannover.ihk.de
Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο Βερολίνου / Industrie- und Handelskammer zu Berlin	Τηλ.: +49 30 31510-0 Φαξ: +49 30 31510-166 www.ihk-berlin.de	service@berlin.ihk.de
Εμπορικό Επιμελητήριο Βρέμης / Handelskammer Bremen	Τηλ.: +49 421 3637-0 Φαξ: +49 421 3637-299 www.handelskammer-bremen.de	service@handelskammer-bremen.de
Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο Δρέσδης / Industrie- und Handelskammer Dresden	Τηλ.: +49 351 28020 Φαξ: +49 351 2802280 www.dresden.ihk.de	service@dresden.ihk.de
Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο Λειψίας / Industrie- und Handelskammer zu Leipzig	Τηλ.: +49 341 1267-0 Φαξ: +49 341 1267-1421 www.leipzig.ihk.de	info@leipzig.ihk.de
Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο Φραγκφούρτης / Industrie- und Handelskammer Frankfurt am Main	Τηλ.: +49 69 2197-1280 Φαξ: +49 69 2197-1424 www.frankfurt-main.ihk.de	info@frankfurt-main.ihk.de
Ελληνογερμανικό Βιομηχανικό & Εμπορικό Επιμελητήριο / Deutsch – Griechische Industrie- und Handelskammer Αθήνα	Τηλ.: +30 210 6419 000 Φαξ: +30 210 64 45 175 http://griechenland.ahk.de	ahkathen@ahk.com.gr

Τράπεζες

Τράπεζα Πειραιώς	www.piraeusbank.de
Γερμανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα / Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Deutsche Bank	www.deutsche-bank.de
Γερμανική Αναπτυξιακή Τράπεζα KfW / Kreditanstalt für Wiederaufbau	https://www.kfw.de/kfw.de.html
DZ Bank	https://www.dzbank.de/
Commerzbank	www.commerzbank.de
Postbank	www.postbank.de
UniCredit Bank AG - Hypovereinsbank	www.hypovereinsbank.de
Sparkasse	www.sparkasse.de
Σύνδεσμος Γερμανικών Τραπεζών / Bundesverband Deutscher Banken	www.bankenverband.de
Σύνδεσμος Ξένων Τραπεζών στην Γερμανία / Verband der Auslandsbanken in Deutschland e.V.	www.vab.de/English/Home
Σύνδεσμος Κρατικών Τραπεζών / Bundesverband	www.voeb.de

Ομοσπονδιακοί Κλαδικοί Σύνδεσμοι

Γερμανοελληνική Επιχειρηματική Ένωση
Deutsch-Hellenische Wirtschaftsvereinigung DHW
Bonner Str. 536, D- 50698 Köln
Τηλ.: +49 221 39 79 776
Φαξ: +49 221 39 79 778
e-mail: info@dhwv.de
www.dhwv.de

Σύνδεσμος Ελλήνων Επιχειρηματιών
Verband Hellenischer Unternehmer e.V. - VHU
Mercedesstraße 7, D-70372 Stuttgart
Tel: +49 711 561044
Fax: +49 711 561041
e-mail: info@vhu-online.de
<http://www.vhu-online.de>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Γερμανικών Βιομηχανιών
BDI-Bundesverband der Deutschen Industrie
Breite Straße 29 D-10178 Berlin
Tel.: +49 30 2028-0
Fax: +49 30 2028-2450
e-mail: info@bdi.eu
www.bdi.eu

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων
BVMW – Bundesverbandmittelständische Wirtschaft
Leipziger Platz 15, D-10117 Berlin
Τηλ: +49 30 533206-0
Φαξ: +49 30 533206-50
e-mail: info@bvmw.de

Γερμανική Συνομοσπονδία Βιοτεχνών
ZDH - Zentralverband des Deutschen Handwerks
Mohrenstraße 20/21, D-10117 Berlin
Τηλ.: +49 30-206190
Φαξ: +49 30-20619460
e-mail: info@zdh.de
www.zdh.de

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Τραπεζών
Bundesverband Deutscher Banken
Burgstraße 28, D-10178 Berlin
Τηλ.: +49 30 16 63-0
Φαξ: +49 30 16 63-13 99
e-mail: <https://bankenverband.de/kontakt/e-mail-an-den-bankenverband/>
<https://bankenverband.de/>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Γερμανικού Χονδρικού και Εξωτερικού Εμπορίου και Παροχής Υπηρεσιών
BGA Bundesverband Großhandel, Außenhandel, Dienstleistungen e.V.
Am Weidendamm 1A, D-10117 Berlin
Τηλ.: +49 30 59 00 99 5-0

Φαξ: +49 30 59 00 99 5 19

e-mail: info@bga.de

<https://www.bga.de/>

**Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Ενεργειακής Οικονομίας και Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων
BDEW Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft e.V.**

Reinhardtstr. 32, D-10117 Berlin

Τηλ.: +49 30 / 300 199-0

Φαξ: +49 30 / 300 199-3900

e-mail: info@bdew.de

<https://www.bdew.de>

**Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Φαρμακευτικής Βιομηχανίας
BPI - Bundesverband der Pharmazeutischen Industrie**

Friedrichstraße 148, D-10117 Berlin

Τηλ.: +49 (30) 27 909 - 0

Φαξ: +49 (30) 27 909 - 361

e-mail: info@bpi.de

<http://www.bpi.de>

**Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Ψηφιακής Οικονομίας
BVDW - Bundesverband Digitale Wirtschaft e.V.**

Berliner Allee 57, D-40212 Düsseldorf

Τηλ.: +49 211 600456-0

Φαξ: +49 211 600456-33

e-mail: info@bvdw.org

<http://www.bvdw.org/>

**Ομοσπονδιακή Ένωση Γερμανικών Σωματείων Εργοδοτών
Bundesvereinigung der Deutschen Arbeitgeberverbände**

Breite Straße 29, D-10178 Berlin

Τηλ.: +49 30 2033-0

Φαξ: +49 30 2033-2105

e-mail: bda@arbeitgeber.de

<http://www.arbeitgeber.de>

**Ομοσπονδιακή Ένωση Γερμανικής Βιομηχανίας Διατροφής
BVE Bundesvereinigung der Deutschen Ernährungsindustrie e.V.
Claire-Waldoff-Straße 7, D-10117 Berlin**

Τηλ.: +4930 200786-0

Φαξ: +4930 200786-299

e-mail: bve@bve-online.de

www.bve-online.de

**Κεντρικός Σύνδεσμος Γερμανικής Οικοδομικής Βιομηχανίας
Hauptverband der Deutschen Bauindustrie e.V.**

Kurfürstenstraße 129, D-10785 Berlin

Τηλ.: +49 30 21286-0

Φαξ: +49 30 21286-240

e-mail: info@bauindustrie.de

<http://www.bauindustrie.de/>

**Ομοσπονδιακή Ένωση Γερμανικής Βιομηχανίας Διαχείρισης Αποβλήτων
Bundesverband der Deutschen Entsorgungs-, Wasser- und Rohstoffwirtschaft e. V.**

Von-der-Heydt-Straße 2, D 10785 Berlin

Τηλ.: +49 30 5900335-0

Φαξ: +49 30 5900335-99

e-mail: info@bde.de

<https://www.bde.de/>

Ομοσπονδιακή Ένωση Ενέργειας και Διαχείρισης Υδάτων
Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft
Reinhardtstr. 32, D 10117 Berlin
Τηλ.: +49 30 / 300 199-0
Φαξ: +49 30 / 300 199-3900
e-mail: info@bdew.de
<https://www.bdew.de/>

Γενική Ένωση Γερμανικής Ασφαλιστικής Βιομηχανίας
Gesamtverband der Deutschen Versicherungswirtschaft e.V.
Wilhelmstraße 43 / 43 G D-10117 Berlin
Τηλ.: +49 30-2020-5000
Φαξ: +49 30-2020-6000
e-mail: berlin@gdv.de
<https://www.gdv.de/de>

Ένωση Αυτοκινητοβιομηχανίας
Verband der Automobilindustrie
Behrenstr. 35 10117 Berlin
Τηλ.: +49 30 897842-0
Φαξ: +49 30 897842-600
e-mail: info@vda.de
<https://www.vda.de/de>

Ένωση Βιομηχανίας Κεφαλαιουχικών Αγαθών
Verband der Investitionsgüterindustrie
Lyoner Str. 18 60528 Frankfurt
Τηλ.: +49 69 66 03 0
Φαξ: +49 69 66 03 15 11
e-mail: kommunikation@vdma.org
<https://www.vdma.org/>

Γερμανικό Επιμελητήριο Εξωτερικού Εμπορίου
Deutsche Auslandshandelskammern
Breite Straße 29 10178 Berlin
Τηλ.: +49 30/20308-2425
Φαξ: +49 30/20308-1000
e-mail: [fellinger.julia\(at\)dihk.de](mailto:fellinger.julia(at)dihk.de)
<https://www.ahk.de/>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Ελευθέρων Επαγγελματιών
Bundesverband der Freien Berufe
Reinhardtstraße 34 10117 Berlin
Τηλ.: +49 30 / 284444 0
E-mail: info@freie-berufe.de
<https://www.freie-berufe.de/>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Αιολικής Ενέργειας
Bundesverband WindEnergie
EUREF-Campus 16 10829 Berlin
Τηλ.: +49 30 212341 210
e-mail: info@wind-energie.de
<https://www.wind-energie.de/>

Ομοσπονδιακός Σύνδεσμος Ηλιακής Ενέργειας
Bundesverband Solarwirtschaft e. V.

EUREF-Campus 16, 10829 Berlin
Τηλ.: +49 30 29 777 88-0
Φαξ: +49 30 29 777 88-99
e-mail: info@bsw-solar.de
<https://www.solarwirtschaft.de/>

**Σύνδεσμος Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικών Ειδών και Τεχνολογίας Πληροφορικής
Verband der Elektrotechnik Elektronik Informationstechnik e.V.**

Stresemannallee 15 60596 Frankfurt am Main
Τηλ.: +49 69 6308-0
Φαξ: +49 69 6308-9865
e-mail: service@vde.com
<https://www.vde.com/de>

**Κεντρικός Σύνδεσμος Ηλεκτρολογίας και Βιομηχανίας Ηλεκτρονικών
Zentralverband Elektrotechnik- und Elektronikindustrie e.V.**

Lyoner Straße 9
60528 Frankfurt am Main
Τηλ.: +49 69 6302-0
e-mail: zvei@zvei.org
<https://www.zvei.org/>

Διοργανωτές Εκθέσεων /Messe

Επιτροπή Εκθέσεων της Γερμανικής Οικονομίας / AUMA (Ausstellungs- und Messe-Ausschuss der Deutschen Wirtschaft e.V.)	Τηλ.: +49 30 24000-0 Φαξ: +49 30 24000-330 www.auma.de	info@auma.de
Εκθεσιακός Οργανισμός Αμβούργου / Hamburg Messe und Congress GmbH	Τηλ.: +49 40 3569 – 0 Φαξ: +49 40 3569 – 2203 www.hamburg-messe.de	info@hamburg-messe.de
Εκθεσιακός Οργανισμός Αννοβέρου / HannoverMesse	Τηλ.: +49 511 89-0 Φαξ: +49 511 89-32626 www.hannovermesse.de	info@messe.de
Εκθεσιακός Οργανισμός Βερολίνου / Messe Berlin GmbH	Τηλ.: +49-30-30380 Φαξ: +49-30-30382325 www.messe-berlin.de	central@messe-berlin.de
Εκθεσιακός Οργανισμός Βρέμης / MesseBremen& ÖVB-Arena	Τηλ.: +49 421 3505- 0 Φαξ: +49 421 3505- 3 40 www.messe-bremen.de	info@messe-bremen.de
Εκθεσιακός Οργανισμός Δρέσδης / Messe Dresden GmbH	Τηλ.: +49-351-4458-0 Φαξ: +49-351-4458-102 www.messe-dresden.de	info@messe-dresden.de
Εκθεσιακός Οργανισμός Λειψίας / Leipziger Messe GmbH	Τηλ.: +49 341 678-0 Φαξ: +49 341 678-8762 www.leipziger-messe.de	info@leipziger-messe.de

Βερολίνο, 25 Ιουνίου 2021

Ο Προϊστάμενος

Θεόδωρος Ξυπολιάς
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄